

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXIX. letnik.

V Ljubljani, november 1912.

XI. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

1. O posnemanju svetnikov.

Bodite moji posnemavci, kakor sem
jaz Kristusov. I. Kor. 11, 1.

Sursum corda! Kvišku srca! ljubi kristjani, danes na tolažljivi praznik vseh svetnikov in svetnic božjih; saj tudi oni danes gledajo na nas, tukaj v njih čast k skupni službi božji zbrane. Kvišku srca, da častitamo danes vsem izvoljenim prijateljem božjim, ki so že dosegli to, kar mi šele iščemo, ki že gledajo in uživajo troedinega Boga, h kateremu se mi sedaj moremo dvigati samo s perutmi božjih čednosti! Kvišku srca, da danes po svoji zmožnosti dostavimo, popravimo, kar smo ob posameznih godéh svetnikov zamudili z mlačnostjo proti njim, kateri pa zlasti danes takorekoč roke nam nasproti iztegujejo, vabeč nas k sebi v nebesa. Kvišku srca, da se jim danes prav posebno priporočimo v varstvo in pomoč v dušnih in telesnih zadevah! Kvišku srca proti presrečnim prebivalcem nebeškim, da se naučimo jih tudi primerno posnemati! Dà, rdečica nas mora oblitati ob pogledu na njih življenje in naše življenje. In vendar nam kliče danes iz nebes ta in zopet oni svetnik podobno, kakor sv. Pavel: »Bodite moji posnemavci, kakor sem jaz Kristusov.«

Glejte, ravno to se mi zdi prav posebno važno: posnemati svetnike. Sv. Avguštin pravi: »Svetniki se nas ne veselijo, če jih (le samo) častimo, temveč, če posnemamo njih pobožne zglede.« Menim pa tudi, da ravno v tem marsikdo ni prav na jasnem. Zato vam sedaj pojasnim nauk o posnemanju svetnikov, njim v čast, vam pa v spodbudo.

Kristjan odločivši se resno, hrepeneti po krščanski popolnosti, seže po spisih svetnikov, ali si tudi iz pridig nabira znamenitosti iz življenja svetnikov, a pri tem lahko zabrede v to in ono zmoto. Zato treba dobro umeti, kaj se pravi svetnike

posnemati. Preden pa o tem govorim, pogledjmo na različek med zgledom Jezusa Kristusa in zgledi svetnikov, kar se tiče posnemanja.

Naš Zveličar Jezus Kristus se imenuje pri preroku Danielu (9, 24) »Sveti svetih« in v litanijah Jezusovega presv. Srca kličemo: »Srce Jezusovo, vir življenja in svetosti«. Menim, da je prav potrebno, vprašati se najprej: Kako pa je s posnemanjem Jezusa Kristusa? Odgovarjam, da je zgled njegov zlasti v teh-le štirih rečeh različen od zgleda svetnikov: 1. Zgled Jezusov je po veljavi neskončno višji od zgleda svetnikov; zakaj Jezus je »poln milosti in resnice« (Jan. 1, 14.), od njege more le popolna svetost izhajati, kakor od solnca luč; on je »pot, resnica in življenje« (Jan. 14, 6.), izkratka najgotovejši vodnik k popolnosti. Svetniki pa so luč od luči, in tej njihovi luči je večkrat primešano kaj teme, slabosti, napak. Jezus je »solnce pravice«, zato so vsa dejanja njegova vzorna; ne tako dejanja svetnikov, zlasti v začetku njih razvoja v svetnike. 2. Jezus nam je podal svoje življenje v posnemo, a ne tako svetniki. Jezus je delal nam v zgled, svetniki pa v svoje posvečenje. Seveda so tudi oni dajali lepe zglede. Nekateri svetniki so vzorniki za dotični stan (n. pr. sv. Elizabeta), nekateri za posebno čednost (sv. Alojzij); a Jezus je solnce, svetniki mesec in zvezde. 3. Zgled Jezusov bolj vleče, ima nadnaravno moč v sebi, katera nas razsvetljuje in poživlja. Svetemu Matevžu je ob mitnici samo rekel: »Hodi za menoj! In je vstal in šel za njim.« (Mat. 9, 9.) Zato je zapisal sv. Peter besede: »Kristus vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah«. (I. 2, 21.) 4. Jezusovo življenje smo doznali po Sv. Duhu iz sv. evanĝelija, a življenje svetnikov, izvemši le nekatere iz sv. pisma, je človeški popis, z zmotami pretkan, z domišljijo poživljen. Pripomnim, da si svetnikov nikar prezgodaj ne mislimo svetnike ali čisto drugačne ljudi; posvetili so se le z velikim trudom, in ne kar hipoma.

Sedaj pa k posnemljivosti zgledov svetnikov.

Navadno mislijo ljudje, da svetnike posnemati pomeni toliko kot tisto delati in tako delati, kakor oni. Toda treba povprašati se, ali imamo moč, dušno in telesno za to, ali imamo poklic za to, ali ni natančno posnemanje tega ali onega svetnika nasprotno našemu stanu. Zato pobožni možje takole uče: Svetnike v ožjem pomenu posnemati — je navadno nemogoče, svetnike v širšem pomenu posnemati — je mogoče, koristno in primerno kristjanu. Kaj se pa to pravi?

I. Ko bi kdo hotel ravno tisto delati, kakor kak svetnik, reklo bi se, posnemati svetnika v ožjem pomenu. Tako n. pr. je sklenila sv. Roza Limanska, da hoče popolnoma posnemati sv. Katarino Sijensko; sv. Ignacij Loj. pa deloma sv. Frančiška Serafinskega in sv. Dominika. Ti so rekli: Sv. Katarina Sijenska,

sv. Frančišek Seraf. je tole storil, torej hočem tudi jaz. Toda sv. Roza Limanska in sv. Ignacij in drugi svetniki so imeli poseben poklic od zgoraj; a tak poklic je nekaj silno redkega, je izjema. Zato sem rekel, da se navadno svetnikov tako ne more posnemati. Le pomislimo še nekatere svetnike z ozirom na njih nenavadno življenje in junaške čednosti. Sv. Anton je živel v puščavi; sv. Simon Stilit je prebil 30 let na stebru; sv. Benedikt se je v hudih izkušnjavah valjal po trnju in koprivah. Sv. Frančišek Serafinski je vse razdal ubogim in večkrat zdihoval: »O, ljubezen, o ljubezen!« Sv. Alojzij se je bičal do krvavega; sv. Vincencij Pavlanski se je samega sebe v sužnost prodal na ladjo; sv. Katarina Sijenska je molčečnost v samostanu varovala tako, da je skozi tri leta govorila samo s svojo predstojnico in s spovednikom; sv. Marjeta Kortonska se je v samostanu tako pokorila za svoje mladostne grehe, da je imela pod glavo le kamen ali les; sv. Frančiška, rimska vdova, je najraje slišala, če so jo imenovali grešnico in malopridnico; sv. Evfrazija je iz zgolj pokorščine skozi 30 dni voljno prenašala kamenje po dvorišču iz enega kota v drugega in zopet nazaj. Ko so sv. Julijo bičali in potem križali za stanovitnost v krščanski veri in sv. čistosti, se je srečno imenovala in hvalila križanega Jezusa za tako usmiljenje, da mu more podobna biti. Sv. Terezija je občutila gnjus do jedi in sladkost v križih; klicala je večkrat: »Trpeti ali umreti, umreti ali trpeti.« Sv. Magdalena Paciška pa je zdihovala: »Ne umreti, ampak trpeti.« To so posebnosti notranjega življenja svetnikov. Zato bi bilo pač prisiljeno, ko bi kdo izmed nas tako delal, tako govoril, tako zdihoval.

Kakor so ljudje različni po obrazu, tako so tudi po duši, po moči svojih čednosti. Bog pa tudi milosti deli po stanu in po poklicu.

Dovolj o tem, ker to razvidi že naša pamet, da v tem pomenu, v ožjem oziru ne moremo posnemati svetnikov.

II. Pač pa moremo posnemati svetnike v širšem pomenu. Kaj pa se to pravi?

Svetnike v širšem pomenu posnemati se pravi: ne sicer ravno tisto delati, kakor svetniki, vendar pa njih delovanje in življenje imeti v neki stopnji za ravnilo lastnega delovanja. Splošno to lahko takole rečem: Z ozirom na svetnike glejmo, da bomo grehe in grešne navade opustili, posnemali pa čednosti svetnikov, ki so tem grehom nasprotne, hkrati se pa tudi trudimo, da bomo vsaj v malem delali to, kar so svetniki delali junaško, skoraj v nadčloveški meri. V tem pomenu so tudi umeti besede apostolove Korinčanom: »Bodite moji posnemalci!« Apostol ne tirja, da bi Korinčani posnemali njegovo apostolstvo, tudi ne, da bi njegove čednosti gojili v nenavadni, junaški meri, ampak, da bi posnemali njegove čednosti v toliko, kolikor morejo to storiti in doseči s svojimi močmi.

K a k o pa treba v tem pomenu posnemati svetnike?

1. P r o s t o , ne z nemirnim duhom, brez sile. Držati se nam je vedno naukov sv. evangelija; ti nas morejo dovesti k popolnosti. Svetnike pa prav posnemati je jako koristno, da bolj vneto hrepenimo po krščanski popolnosti. Ko pa beremo ali slišimo o kakem svetniku, treba dobro prevdariti dejanje dotičnega svetnika in okoliščine njegovega življenja.

2. Treba pomniti, da ni vsak svetnik za vsakega, da bi ga posnemal. Zakaj posnemanje svetnikov nima drugega namena, kakor, vsakega pripeljati k njegovi popolnosti. Vsakomur primerna popolnost pa je v tem, da se povzpne kar najvišje v čednosti, katere je zmožen. Zato pa mu morejo biti vodniki le tisti svetniki, ki so živeli primeroma v njegovih razmerah, ne pa svetniki, ki so živeli v njemu tujih okoliščinah; vsaj v vsem njihovem življenju jih ne more tako posnemati, pač pa to ali ono čednost. Tako n. pr. ne more posnemati človek, ki živi med svetom, redovnika ali redovnice, kmet ne kakega sv. kralja ali kneza. Zakaj, akoravno se vse krščanske čednosti večalimaj morajo kazati v vseh stanovih, vendar je način, kako naj se izvajajo, različen po stanovih in okoliščinah življenja. Drugače se n. pr. čednost ubožstva razodeva v življenju kakega redovnika, drugače v življenju kakega moža med svetom. Tako je tudi različno po stanu umeti prvi blagor, ki ste ga slišali v današnjem sv. evangeliju: »Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.« Božja previdnost je v vsakem stanu vzbudila po več svetnikov, kateri naj bodo za razne stanove kot vzori krščanskih čednosti. Torej naj vsakteri, ki se hoče posvetiti s posnemanjem svetnikom, izvoli izmed krdela svetnikov za svoje vzore one, ki so najbližje njegovim stanovskim razmeram.

3. Povprašaj se, kristjan, pri tem še takole: a) Kaj je na tem in onem svetniku sploh posnemljivega; b) kaj od tega posnemljivega zame; c) v koliko naj to posnemam ali kako daleč naj posnemaje grem?

a) Kar je samo na sebi napačno, kar je pretiranega, kar bi se zdelo nespametno in kar je proti lepim navadam, to ni, da bi posnemali; vse se mora vršiti v pravem redu, po stanu, po okoliščinah. Dekla se ne more vedno pečati s sv. premišljevanjem, kakor kaka redovnica, ter se s tem odtegovati vsakdanjim opravilom; trgovec ali krčmar si ne more naložiti sv. molčanja, kakor kak starodaven puščavnik. Tudi je povzeti iz življenja svetnikov, da so se v teh okoliščinah ravnali tako, v drugih drugače, vendar zmiraj v strahu božjem.

b) Treba se pri tem ozirati tudi na notranje nagnenje in na značaj človekov, da vemo, kaj je za nas posnemljivega in bolj prikupljivega. Tako pa tudi treba ozir imeti na milosti, ki jih je dobival svetnik, na poklic od zgoraj, včasih celo na telesno moč (prejšnjih časov ljudi). Sv. Filip Neri n. pr. se loči od sv. Petra Kanizija po živahnosti, po neki izredni gorečnosti in ognju v zno-

tranjem, vsled česar mu je počilo eno rebro. Sv. Magdalena Paciška in bl. Krescencija Kaufbajrenska se razločujeta po tem, da je sv. Magdalena nekaj nenavadnega, bolj očitvidnega razodevala v svojem življenju, Krescencija pa je živela bolj navadno, skrito, vsakdanje, a se tudi zveličala, celo po čudežih proslavila. Dalje: bolj k srcu nam gre življenje in delovanje sv. Mohorja in Fortunata, sv. Cirila in Metoda, kakor katerega onih apostolskih mož, ki so drugim ljudstvom oznanjevali sv. vero.

c) Vprašati se tudi treba: v koliko naj posnemamo tega in onega svetnika, ali kako daleč naj posnemaje gremo? Zakaj, četudi je kako dejanje tako, da bi bilo zame posnemljivo, vendar s tem še ni rečeno, da jaz morem ravno to in ravno toliko storiti, kar in kolikor je storil svetnik; mora se poprej še določiti, v kateri meri ga morem posnemati. Ako sta dva parna stroja sicer enako izdelana, pa ne enako velika, se pač ne bode moglo od manjšega zahtevati, da bi vlekel ravno toliko težo, kakor večji. To obrnjeno na našo reč si bomo rekli: Ta in ta svetnik je to storil; kaj morem od tega storiti jaz? Znane besede sv. Avguština: »Ali ne boš mogel storiti, kar so storili tisti in tiste?« niso tako umeti, da bi se reklo: Svetniki so delali tako nenavadne reči, ali jih ti ne boš storil? S temi besedami je marveč sv. spokornik hotel reči, da treba popolnoma opustiti greh, grešnim navadam dati slovo ter nastopiti pot čednosti, kakor drugi svetniki. Nekateri so se celo z obljubo že zavezali, svetnike posnemati, kar je bilo že dostikrat prenačljeno in neprevidno, ker brez ozira na lastne okoliščine.

Sploh pa rečem: Dostikrat nam bosta že zdravi r a z u m in pobožna m o l i t e v k Sv. Duhu pomagala, da bomo vedeli pravo zadevi v posnemanju svetnikov. Večkrat bo zado-stovalo n. pr. tole: Ti bereš ali slišiš, kako lepo je molil sv. Paškál Bajlon sv. Rešnje Telo in častil preblaženo Devico Marijo, in ti si rečeš: Skusil bom še jaz kar najbolj mogoče zbrano moliti najsvetejši zakrament in častiti blaženo Mater, in če ne tako pogostokrat, vsaj ob nedeljah in praznikih kaj več pomuditi se pred tabernakelnjom, pred podobo Marijino. Ti bereš ali slišiš, kako ostro se je postil sv. Frančišek Serafinski, in da si je med jedi potresal celo pepela, in ti skleneš: Si bom pa še jaz danes v pijači pritrgal toliko in toliko. Ali izveš n. pr. o sv. Karolu Boromeju, kako je bil silno radodaren, in ti skleneš danes nekemu siromaku podariti nekoliko več, kakor imaš navado. Ti čuješ o sv. Kamilu, sv. Janezu od Boga, o sv. Ivani Frančiški Šantalski, kako so ljubeznivo in požrtvovalno stregli bolnikom, in si praviš: Bom pa še jaz danes bolj postregel temu ali onemu bolniku iz ljubezni do Boga. In zopet čuješ o sv. Alojziju, o sv. Stanislavu Kostka, o sv. Neži, sv. Ceciliji, sv. Luciji, kako so se odlikovali v sv. čistosti, in ti samemu sebi govoriš: Tudi jaz hočem na vso moč krotiti svoje počutke, da se mi nespodobne misli in želje ne bodo vzdigovale v srcu. Vidiš n. pr. prečudno

ponižnost sv. Franciška Serafinskega ali Ksaverija, in rečeš si: »Tudi jaz moram ponižen biti.« Nato premišluješ morda tako, da se ne oziraš dalje na svetnika, kako moreš in moraš v svojih razmerah ponižen biti, potem pa se ravnaš po sklepu tega premišljevanja.

Po vsem tem si o načinih, kako posnemati svetnike, sestavimo tale vodila.

1. Z ozirom na čednosti svetnikov mislimo na svoje nasprotné napake in sklenimo, popboljšati se. — 2. Namen imejmo, oziraje se na svetnike, svoje stanovske dolžnosti kar največ možno popolno izpolnjevati. — 3. Tretji način je v splošnem posnemanju posameznih dejanj. Po navodu sv. Ignacija se vprašajmo, kako smo doslej rabili svoje čute in kako se hočemo v prihodnje v tem oziru popboljšati. Če s tem združimo še dober namen, smo že nastopili pot posneme svetnikov. — 4. Moremo pa tudi iz dejanj svetnikov posneti splošna načela krščanskega čednostnega življenja in potem uravnati svoje delovanje primerno svojemu stanu. Če pa svetnik, ki ga imamo v mislih za posnemo, ni delal nič drugega, kar sploh delajo pobožni, bogoljubni kristjani, moremo tudi ves način njegovega delovanja posnemati. Seveda si potem ne sme človek domišljevati, da je že precej podoben svetniku. Tudi z molitvicami se ne smemo preveč preobkladati, in četudi jih je zložil ali navadno molil kak svetnik ali svetnica.

Sploh pa je pri vseh načinih posnemanja pomniti, da je poglobitno, izpolnjevati to, kar smo dolžni po božjih in cerkvenih zapovedih in po svojem stanu, in ne toliko na to iti, kar se nam po življenju svetnikov le svetuje.

Ves današnji nauk povzamem sedaj še kratko z besedami sv. cerkvenega učenika Bernarda: »V življenju svetih Kristusovih bojevalcev in zmagovalcev nahajamo nekaj, kar moramo dostojno občudovati, in nahajamo nekaj, kar moramo prav pridno posnemati.« Te besede so tako umeti, da čudežev, zamaknjenj, razodenj, nenavadne ostrosti in junaških čednosti svetnikov ne moremo posnemati, ampak le občudovati; posnemajmo pa svetnike v tem, da zatajujemo sami sebe, da se vadimo v poglobitnih čednostih, v krščanski ljubezni, v ponižnosti, modrosti in drugih, da zvesto izpolnjujemo stanovske dolžnosti, da se ogiblremo bližnjih grešnih priložnosti, da krotimo svoje oči, svoj jezik in druge počutke »ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa«. (Tit. 2, 13.) Amen.

2. Kaj nam poročajo svetniki iz nebes.

Vsak, kdor živi v tujini, ločen od svojih dragih, je vesel, če dobi kratko poročilo od svojih domačih. Vesel prebira otrok pismo dobre matere. Radosti mu bije srce, ko izve, da se ji doma dobro godi. Z veseljem prebira tudi opomine svoje matere, ker ve, da mu jih narekuje ljubeče materino srce, ki živi in bije le za njegovo časno in večno srečo.

Ljubi moji verniki! Tudi mi živimo v daljni tujini, zakaj ločeni smo še od svojih dragih bratov in sester, ki so pred nami zapustili dolino solz in odšli v hišo Očetovo. Vemo pa, da živimo v občestvu svetnikov, da občujemo, da smo združeni s svetniki. Gotovo nas zanima, kaj nam sporočajo naši dragi prijatelji iz nebes, kako nas vabijo iz solzne doline, iz puste tujine gori, kjer bo Bog obrisal vse solze, kjer smrti ne bo več, ne trpljenja, ne jokanja.

Poslušajte torej danes kratko poročilo, ki ga nam pošilja zmagoslavna Cerkev iz rajskih višav.

Vi, svetniki in svetnice božje, pa prosite za nas, da se gotovo vidimo v nebesih.

1. Kako se godi svetnikom in izvoljenim v nebesih?

Ljubi verniki na zemlji, nam govore danes presrečni prebivalci svetih nebes, naša sreča se ne da popisati. Naša sreča je neizmerna, naše veselje neskončno. Za kratek tek zemeljskega življenja, za kratko dobo, ki smo jo preživeli v službi Gospodovi, uživamo sedaj prebogato plačilo. Sedaj okušamo, kako Bog ljubi svoje izvoljence, kako velika, neskončna je njegova ljubezen do nas. O, ko bi mogli z besedami prav povedati, kaj vse uživamo, kaj imamo, kaj smo dosegli! Vse besede, vsi jeziki ne morejo izreči in popisati naše sreče. Zato pa vas, dragi verniki, iskreno vabimo: Pridite in pogledjte!

2. Kako ste pa prišli v večno življenje, v nebesa?

Skusili smo tudi mi, da nebeško kraljestvo silo trpi, nam odgovarjajo trume izvoljenih.

Boga je treba bolj slušati nego ljudi, nam kliče zbor apostolski. Hud boj nas je čakal, ko smo šli po svetu med tuje in neznane narode, med nevernike. Kolikokrat smo bili lačni in žejni, kolikokrat preganjani, zaničevani, kolikokrat so nam prepovedali govoriti v imenu Jezusovem! Vse smo premagali, vse prestali, vse pretrpeli. V veselih in bridkih urah poslušni svojemu Učeniku smo tudi v nebesih z njim združeni in nič več nas ne more ločiti od ljubezni Kristusove.

Tudi naša pot je bila posuta s trnjem, nam kličejo neštetilne trume sv. mučenecv. Ves svet nas je sovražil, ves svet nas je preganjal, ves svet se je boril zoper nas. Mi smo se borili

zoper svet. Bojevali smo se brez orožja, pa smo vse junaško zmagali. V naših vrstah so junaško padali otroci, ki še niso poznali življenja, junaško so umirali ponosni mladeniči in pogumne device, srčni možje in hrabre žene in sivolasi starčki. Padala je truma za trumo, a padala je v zaupanju na Boga in ni bila osramočena. Jokali smo sicer in žalovali, svet pa se je veselil, ali naša žalost se je izpremenila v veselje, in našega veselja nam ne more nihče odvzeti. Danes, po končanem boju, po dobljeni zmagi lahko ponosno zakličemo: Dober boj smo bojevali.

Mi nismo prelivali krvi za sv. vero, nam pripovedujejo sv. s p o z n a v a l c i vseh časov in stanov, a živeli smo v žalostnih časih, sredi hudobnega sveta. Dvojna pot nas je pripeljala semkaj v nebesa: pot nedolžnosti in pot pokore. Poglejte v naših vrstah angelsko čistega sv. Alojzija, pogledajte ljubkega sv. Stanislava, pogledajte druge v nežni mladosti zamrle cvetke, pogledajte v naših vrstah sivolase može. Vse svoje življenje niso omadeževali krstne nedolžnosti; čisti so prišli iz duhovne kopeli sv. krsta, neomadeževano so prinesli krstno obleko svoje duše pred sodbo. Danes so oni častno spremstvo Jagnjeta, v nebesih hodijo za njim in prepevajo pesem, ki je nihče drugi ne zna. Veseli povzdigujejo danes svoje glasove in vam kličejo: »Blagor jim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.« V svojih vrstah pa imamo tudi ljudi, ki so prišli semkaj po potu pokore. Bili so grešniki, bili so že na robu propada, bili so izgubljene ovce, ki so pa našle pot nazaj v pravi hlev edinozveličavne Cerkve. Danes so v nebesih žive priče božjega usmiljenja, ki noče smrti grešnika, ampak da se spokori. S spokornim Davidom kličemo danes tudi mi: »Usmiljenje božje bom na veke prepeval.«

Nasproti nam prihaja nepregledna vrsta sv. d e v i c, žen in vdov. Kaj nam pa govore? Imeli so nas za slabe, slabotne in vendar smo bile močne. Močna je bila naša duša, branila se je z božjo pomočjo proti zapeljivemu svetu, premagale smo satana, ustavljale smo se lastnemu hudemu nagnenju. Živele smo v podobnih ali pa še v hujših razmerah, kot ve, naše vrstnice doli na zemlji. Zaupale smo v Boga in Bog nas je rešil. Po milosti božji smo, kar smo.

Predragi verniki na zemlji! Spoznali ste, da nismo bili rojeni svetniki, spoznali ste, da je bilo naše življenje podobno vašemu doli v dolini solza. Trpeli smo kakor vi, v grešnih nevarnostih smo bili kakor vi, tudi padli smo kakor padate vi, a smo zopet vstali. »Nebeško kraljestvo silo trpi.« Tega smo se vedno zavedali, zato smo vse storili, kar se da storiti za nebesa, vsega smo se ogibali, kar vodi na stransko pot pogubljenja. Bili smo silni, zato smo dosegli nebesa, odkoder vam kličemo: Bratje naši, za nami, mi smo z vami! Amen.

Spomin vseh vernih duš.

Besede na spomenikih.

Kamen v steni bo vpil, in les bo odgovarjal. Habakuk 2, 11.

David je grešil, in sad njegovega greha, otrok, je ležal na smrtni postelji. Kaj je storil David? Šel je v samoto, postil se je in prosil Boga, naj ohrani otroka pri življenju, celo noč je klečal na kolenih in pošiljal k Bogu goreče prošnje za svojega sina. Njegovi služabniki so ga skušali potolažiti, silili so ga z jedjo, toda on je prosil, naj ga puste pri miru, on ni ne jedel, ne pil. Sedem dni je bil David tako potrt, čez sedem dni je pa otrok umrl! Nobeden si ni upal tega njemu povedati, češ, so si mislili, če je bil že poprej tako žalosten, kako bo šele sedaj, če izve, da je otrok umrl. Toda kralj je izvedel, zato je vprašal: »Ali je otrok mrtev?« In odgovorili so mu: »Da, gospod, umrl je!« Tedaj je zahteval jedi. Začuden so se drugi vprašali: »Kako je to, poprej, ko je bilo dete bolno, si se postil in ga objokoval, sedaj pa, ko je umrlo, si pa miren in ješ?« Tedaj je rekel kralj David: »Dokler je dete še živelo, sem si mislil: Mogoče, da mi ga Bog ozdravi, sedaj pa, ko je umrlo, sedaj, zakaj naj bi brezumno žaloval? Ali ga bo moja žalost nazaj poklicala? Nikdar več ne pride nazaj, jaz pa, jaz pa pojdem za njim.« — Dragi moji! Ali se more kristjan lepše obnašati pri smrti svojih ranjkih, kakor ta plemeniti kralj? — Poglejte, danes nas vodi sveta Cerkev na grobove naših ranjkih; že zopet stojimo v duhu pri njihovi smrtni postelji in zadnje njihove besede so nam še živo v spominu. Kdo bo zabranil, da se bode danes marsikako oko na svetu zakrilo, da se bode marsikaka glava nagnila v molitev, in da se bode marsikaka solza potočila? Res, današnji dan je tak, ko marsikak otrok, ki je že umrl, takorekoč zopet počiva na prsih svojih staršev, ko marsikaka žena ali mož, ki je že davno umrl, vdovi ali vdovcu živo stopi pred oči, dan, ko se nam zdi, da nam prijatelj, ki je že davno umrl, zopet stiska roko. Stena, ki nas loči od naših dragih, se danes takorekoč podere in grobovi se odpirajo pred nami, grobovi tistih, katere smo tako radi imeli. Kako je drugače mogoče, kakor da se marsikaka solza utrne, saj je celo Kristus jokal na grobu svojega prijatelja Lazarja! Toda žalost, katero imamo zaradi svojih ranjkih, naj bode zmerna, naj bo razsvitljena z upanjem, da se ž njimi zopet vidimo, žalost naj bo vdana v voljo božjo, ki nam le dobro hoče. Zato je rekel tako lepo kralj David: »Nikdar jih ne bo več nazaj, pa mi bomo šli za njimi in uživali veselje brez ločitve.« Ta misel naj danes tolaži našo žalost. Mi vemo, kaj nam veleva naše srce, da moramo za svoje ranjke moliti, zato pa tega danes ne bom posebej povdarjal.

Premišljujmo samo, na kaj nas spominja današnji dan! Kajti mi vidimo danes bolj živo kot drugikrat, kaj čaka tudi nas. Marsikdo, ki premišljuje danes smrt drugih, niti ne vé, da že sam stoji pred pragom večnosti. Koliko izmed tistih, ki so lansko leto z nami vred bili še tukaj med nami, krije že črna zemlja. Da, spominjajmo se danes svojega konca. Ta misel bo za nas koristna! Postavimo si v duhu kak spomenik ali križ na pokopališču pred oči in spomnimo se besed prerokovih, ki pravi: »Kamen bo vpl in les bo govoril.«

Ko je prišel nekdanj Jezus v Jeruzalem, tedaj so ga njegovi učenci z veseljem pozdravljali, zato so pa rekli farizeji Jezusu: »Učenik, prepovej to svojim učencem.« Pa Gospod je odgovoril: »Povem vam, če bi tudi ti molčali, bi kamni na glas govorili.« Glejte, mnogi ljudje neradi poslušajo, če se govori o smrti. Toda, ali ne velja tudi o takih ljudeh Gospodova beseda: »Če bi tudi ti molčali, tedaj bi kamni na glas govorili.« In to so grobni kamni in križi! Če pogledamo kak kamen ali križ na pokopališču, tedaj pravimo: Tukaj počiva ta in oni. Mi najdemo različna imena, pa tudi svoje ime najdemo med njimi. Besede, ki so zapisane ali vdolbene: »Tukaj počiva«, govore resnico tudi nam, kajti tudi mi bomo počivali, ker pisano je: »Določeno je človeku enkrat umreti.«

Človek vé marsikaj, toda malo stvari vé prav gotovo. Ko se otrok rodi, tedaj se lahko vpraša: Ali bo zdrav ali bolan, ali bo kdaj star? Mogoče. Ali bo postal to, kar hočejo njegovi starši? Mogoče. Ali bo dosegel visoke časti, bogastvo? Mogoče. Če se pa vprašamo: Ali bo umrl? — tedaj pa ne bo noben odgovoril: Mogoče, ampak vsak bo odgovoril: o, umrl bo pa prav gotovo! — Očaki so dosegli visoko starost, več sto let, pa vendar pravi o njih sv. pismo: In umrli so! Poglej, ta konec čaka tudi tebe, čaka slednjega izmed nas! Tudi o tebi bodo brali drugi enkrat besede: tukaj počiva. Kajti človek je kakor trava, katero kosec pokosi, pod smrtno koso pade vse.

Predstavi si živo sliko, kakšen bo konec tvojega življenja! Bližala se bode tvoja zadnja ura, in smrtni pot ti bo stopil na čelo. Bled boš ležal, z udrtimi lici, kri se bo pretakala od minute do minute vedno bolj počasi po tvojih žilah, oko bo izgubilo svojo svetlobo in bo postalo stekleno. Vedno temneje in temneje bo okoli tebe, kakor da bi postala temna noč. Bolečina ti pretresa tvoje telo in le težko slišiš vprašanja svojih dragih. Poleg tebe je duhovnik; nekdanj te je s svetim krstom spremil na ta svet. O blagor ti, če si bil zvest sin svoje svete katoliške Cerkve; takrat boš šele spoznal, kakšno tolažbo ti zamore dati sveta vera. Medtem ko bodo vsi drugi jokali okoli tebe, boš ti sam miren in vdan v voljo božjo. Približala se bo

tvoja zadnja minuta, roke in noge bodo omagale, še enkrat boš podal svojim dragim mrzlo roko, blagoslovil svoje otroke, še enkrat pogledal na sveti križ in zadnja solza iz tvojega očesa se bo utrnila, še enkrat boš globoko vzdihnil in — tebe več ne bo. Izpolnile se bodo besede tudi o tebi: »Tukaj počiva«. — O da bi nas te besede danes ganile, marsikaj bi opustili, kar bi nam zadnjo uro obteževalo.

Toda berimo naprej, kaj je še zapisano na križih in kamnih na pokopališču. Zapisana so imena, stan in starost umrlih. Tukaj najdemo: uradnike in duhovnike, učenjake in kmete, rokodelce in delavce, kneze in berače, može in žene, sinove in hčere, sploh z eno besedo iz vseh stanov jih je polno. Smrt je storila vse enake. Da, dobi se kraj, kjer se vidi, da so vsi ljudje pred Bogom enaki, in to je pokopališče. Tu leži kak bogatin, ki je imel vsega preveč, in poleg njega berač, ki ni vedel zjutraj, kje bo opoldan jedel; tu leži modrijan, čigar slava se je širila po vesoljnem svetu in poleg njega človek, ki ni znal niti brati, ne pisati; tukaj leži človek, močan kot Samson, katerega moč so vsi občudovali, in poleg njega človek, katerega ni bolezen zapustila od rojstva do groba; tu leži človek, čigar lepoto in krasoto so vsi občudovali, in poleg njega drugi, ki je bil gnil na vsem telesu, tako da se ga je vsak ogibal; tu najdeš cesarja, mogočnega kot Aleksandra, poleg njega drugega, ki ni poznal razen svoje rojstne vasi nobenega drugega kraja. Da res, kdo bi nam ničnost in minljivost posvetnih reči bolj jasno pridigoval, kakor križ ali kamen na grobu. Salomon ima prav, ko pravi: »Nabral sem si bogastva, sedaj vidim, da je vse le prazen nič.« Bizmark, pred katerim se je tresla vsa Evropa, ki je rekel, da se ne boji drugega kot Boga, je moral tudi ukloniti svojo glavo pod smrtno koso, in kje je število drugih slavnih mož, vojskovodij, državnikov? Eden je šel za drugim in sedaj se prav nič ne razlikujejo od svojih hlapcev, kateri so jim stregli. — Res, smrt ne pozna nobenega izgovora, ne prizanese nobenemu stanu. Ne lepota, ne mladost, ne bogastvo, ne starost ne plaši smrti. Ona odtrga kralju krono z glave, duhovnika izpred oltarja, kot kmetu njegov plug ali beraču njegovo palico.

Stari Rimljani so imeli lepo navado, da so zbirali prah slavnih mož in so ga kazali na javnih prostorih, češ, poglejte, kaj je ostalo od njihove slave. In kedar so v srednjem veku volili cesarja, tedaj se mu je v sredi slavnosti približal kamnosek ter mu ponudil na izbero različna kamna, da mu bo enkrat spomenik iz takega kamena postavil na grob. In kedar izvolijo svetega očeta, tedaj mu eden pred očmi zažgè predivo, rekoč mu: »Poglej, sveti oče, kako mine slava sveta!« Res, na svetu je vse minljivo!

Berimo pa na kamnu ali na križu naprej! Zapisano je tudi, kdaj je bil kdo rojen in kdaj je umrl!

Našel boš najrazličnejšo starost. Eden je umrl v visoki starosti, drugi v nežni mladosti. Eden je umrl kot krepak mladenič, kot cvetoča devica, drugi kot odrasel možak, kot odrasla žena. Eden je umrl pozimi, drugi spomladi, eden v poletju, drugi jeseni. Da, lahko bi iz teh dni, v katerih so umrli naši ranjki, sestavil cel koledar, vsak dan v letu je tudi dan smrti.

V nekem mestu na Laškem je solnčna ura z napisom: Vsaka ura rani, zadnja pa umori. Naš Gospod je primerjal smrt tatu, ne sicer radi tega, ker pograbi vse imetje, izbriše vse časti, ampak zaradi tega, ker pride smrt takrat, kedar najmanj pričakujemo. Lahko si mislimo v bolezni, danes ali jutri me lahko Bog k sebi pokliče, toda navadno nas najde smrt takrat, ko je ne pričakujemo. Učenci so nekdej vprašali Gospoda: »Kdaj bo konec sveta?« In Gospod jim je odgovoril, da jim ni dovoljeno tega vedeti. Ravno to velja tudi o smrti.

Mi smo takorekoč vsi k smrti obsojeni, katere lastnina smo. Smrt gre za nami noč in dan, in ko pride ura, ki ti je odločena, te ona pobere iz srede tvojega premoženja, iz srede tvojih dragih, iz srede tvoje službe te ona odtrga. Kakor izbere mesar iz srede črede ovco, katero hoče, tako bo smrt izbrala tudi tebe iz srede drugih ljudi. Kaj ti koristi, če se ustavljaš? Kaj pomaga žalovanje, solze tvojih dragih? Kaj obup tvojih otrok, jok tvoje žene? Ona je neizprosna, ne dá za vse bogastvo niti ene sekunde več. Ona te vzame v mladosti ali v starosti, zjutraj ali pri belem dnevu, zvečer ali v temni noči. Dragi moji! Slednji dan umrje na svetu do 90.000 ljudi. Enkrat bo prišla gotovo vrsta tudi na nas. Poglej, ta gre zjutraj na polje, pa se domov več ne povrne, ta se vleže v posteljo, pa se več ne zbudi, ta uživa neizmerno jed in pijačo in sredi veselja ga smrt zaloti.

O dragi, da bi pač premislili, kako nam je smrt blizu, tedaj bi se pač bolj varovali tistega, kateremu pravimo: smrtni greh. In če greš k spovedi, kaj boš storil, če pomisliš, da je to morda tvoja zadnja spoved? Zakaj se braniš misli na smrt? Ali te varuje zdravje? Toda koliko jih je že bilo, ki so danes cveteli v svoji mladosti, jutri so bili pa že mrličiči. Ali te varuje mladost? Toda ali nisi že sam videl, kako sta se že mnog mladenič ali deva nagnila v zgodnji grob? Ali te varuje denar, da moreš plačati zdravnika? O poglej, koliko jih je že pomrlo, ki so več imeli kot ti, pa so vendar morali umreti. Eden nesrečen padec, eden udarec, eden kamen, ena opeka s strehe, ena strela more tvojemu življenju storiti konec. — Smrt ne pozna sočutja in usmiljenja, ampak ona pravi neprenehoma: Naprej! Zastonj vprašaš, kdaj bi tebi rekla naprej, v katerem stanu, v katerem času, na katerem kraju? Ali boš v milosti božji, ali v stanu smrtnega greha? Ali bo rekla smrt: Naprej — v nebo ali peklo? Nobeden ne vé! »Zakrit nam je zadnji dan,« pravi sv. Avguštin, »zato da pazimo na vse druge dneve.«

O sv. Henriku se pripoveduje, da je nekaj slišal glas: »V sedmih«. On je mislil, da bo v sedmih urah umrl. Pripravil se je dobro na smrt. Sedma ura je prišla, pa on ni umrl. Misлил je, da umre čez sedem tednov, in čisto je ohranil svojo dušo. Preteklo je sedem tednov, pa ni umrl. Misлил je, da bo umrl čez sedem mesecev, in ostal je čist, pa sedem mesecev je preteklo in on ni umrl. Misлил je, da bo umrl čez sedem let, in živel je kakor bi moral takoj umreti. In čez sedem let še ni umrl, ampak je bil za cesarja izvoljen. — Iz tega vidite, kako smrt človeka goljufa! Sv. pismo pravi: »Smrt pride kakor tat v hišo.« Če bi kak gospodar vedel, kdaj da bo tat prišel v hišo, tedaj bi ga počakal. Poglej, bodi tudi ti pripravljen, ker ne veš ne ure, ne dneva, na to te opominjajo dnevi, meseci in leta, ki so zapisana na križih in kamnih.

Zadnje besede, katere so pa na grobovih zapisane, so pa: Naj v miru počiva! S tem je povedano vse, kar si ti svojim ranjkim dolžan. Naj v miru počivajo, kliče danes na svetu sv. katoliška Cerkev neštetokrat. Moli tudi ti danes predvsem za to, naj jim Bog dá večni mir! Ti lahko veliko storiš, samo če hočeš. Sv. pismo pravi: »Sveta in dobra je misel, za mrtve moliti, da bi bili grehov rešeni.« Sedaj še lahko marsikako krivico s tem popraviš, da za svojega ranjkega moliš, in marsikateri sin in hči moreta popraviti, kar sta storila hudega svojim umrlim staršem. Ne žaluj preveč za njimi, pusti jih v miru, ne želi, da bi nazaj prišli, ker je to nemogoče, ampak moli zanje!

Pregovor pravi, da moramo o mrtvih samo dobro govoriti! O, koliko se v tem oziru pregreši. Marsikak oče ali mati že davno počivata v grobu, medtem ko se sinovi prepirajo za dedščino, in marsikaka kletvina pade tudi na ranjke starše, molitve pa ni slišati. Koliko je mrličev, ki imajo krasne spomenike na grobovih in poleg njih uboge vdove, reveži, brez vsakega križca, katere so ogoljufali. Taki še niso izmrli. Še matere kažejo svojim otrokom njihove grobove, rekoč jim: Poglej, tu leži tisti goljuf, tisti oderuh. O dragi, naj tudi ti v miru počivajo, saj tako leže mirno eden zraven drugega.

Tako se torej izpolnjujejo besede, katere sem izpočetka povedal: »Kamen bo klical s stene, in les bo govoril.« Poslušajmo te besede, katere nam danes in jutri kličejo v spomin vsi grobovi. Nikdar se ne bodo več povrnili nazaj, toda mi pa za njimi gotovo pridemo. Amen.

Triindvajseta nedelja po binkoštih. (Zahvalna nedelja.)

1. Božje dobrote in naša hvaležnost.

Vsak dober in popoln dar pride od zgoraj, od Očeta luči. Jak. 1, 17.

Današnja nedelja se imenuje tudi zahvalna nedelja, ker se zahvaljujemo za dobrote, ki smo jih čez leto prejeli od ljubega Boga, posebno za dobro leto. Ker smo vsi prejeli dobrote, se tudi spodobi, da se skupno zanje zahvalimo. Da nam bo pa hvaležnost do Boga prišla res iz srca, hočemo nakratko prevdariti, kako je Bog za nas poskrbel in kako nevredni smo mi bili. Če bomo to odkrito spoznali in pripoznali, potem bomo Bogu, svojemu največjemu dobrotniku, res hvaležni.

I. Glejte! Kaj nam je Bog to leto vse dal. Prehodimo v mislih malo svoje skednje, kako je tam vse lepo spravljeno, seno in žito — nekaj ga je morda že v žitnicah. Pojdimo v hram — tudi tam je vsakega nekaj, kar potrebujemo za živež. Tožili smo nad deževjem, ali če na sad gledamo, imamo vsega, kar potrebujemo. Kako smo bili toče in hudega vremena obvarovani — koliko težkih ur so zaraditega v drugih krajih ljudje preživeli, koliko bridkih solz točili, ko so videli ves svoj živež, vse svoje delo uničeno. Naše oči teh solz letos niso poznale — to vse so dobrote, dobrote, ki smo jih mi prejeli, dobrote, ki drugim niso bile dane.

In odkod jih imamo? Bog jih je vse nam dal, od njega jih imamo. Vsak dan smo ga lepo, z zaupanjem prosili: »Oče naš, kateri si v nebesih . . ., daj nam danes naš vsakdanji kruh.« In on nas je rad uslišal, kakor vselej, in nam dal kruha, živeža tako dobrega, da si ne želimo drugega, in toliko, da ga ni dovolj samo za danes, kakor smo prosili, temveč tudi za jutri, da, za celo zimo, do prihodnje žetve. Zares, on ni za nas skrbel kakor kralj ali cesar za svoje ljudi, temveč prav kakor oče, dober oče za svoje otroke. Ali to niso dobrote? Ali to očetovo srce ni dobro srce?

Da, od Boga, iz nebes, od zgoraj imamo vse te dobrote, ker »vsak dober in popoln dar pride od zgoraj, od Očeta luči« (Jac. 1, 17), kakor nas poučuje sv. apostol Jakob. Eden ali drugi bi si upal reči: »Saj smo sami delali, sami smo seme vsejali v dobro pripravljeno zemljo, in nato sta sonce in mokrota storila svoje delo. Torej sami sebi moremo biti predvsem hvaležni.« — Preveč bi bilo, če bi se s takimi ljudmi hoteli dalje pričkat. — Sama napuhnjenost iz teh besedi govori. —

Treba je samo vprašati: »Kdo je naredil, da si imel kaj sejati, kdo je ukazal solncu lepo greti in klicati mlado življenje iz zemlje, kdo je dež pošiljal in branil toči škodovati, — kdo je tebi zdravje dal, da si mogel delati?« Samo teh par reči ga je treba vprašati in se bo sam vjel. — Da je vse to božje delo, moremo spoznati iz besedi sv. pisma, ki pravi: »Ne tisti, ki sadi (in seje), je kaj, ne tisti, ki priliva, temveč, ki daje rast, Bog.« (I. Kor. 3, 7.) Vidite, kako jasno Bog sam govori, da je to delo le njegovo. »On je obiskal zemljo in jo napolnil.« (Ps. 64, 10.)

II. Velikost božje dobrotljivosti še bolj spoznamo, če sami sebe prevdarimo. — Kako svet je Bog! Ko je Mozes pasel ovce v puščavi, se mu je Bog pokazal v podobi gorečega grma in ga je k sebi klical, da bi ga postavil za voditelja izraelskega ljudstva. Ko sv. mož spozna, da Bog sam iz grma govori, poklekne, pokrije z rokami svoj obraz in se ni upal gledati v Boga. In ta Bog je bil proti nam tako dober. In mi, o kako ne vredni smo bili; koliko madežev in grehov in slabih navad imamo na sebi, tako da se še ne upamo vsak dan k sv. obhajilu iti, če bi tudi čas imeli, in čeravno nas Kristus sam po svojem namestniku, po papežu, vabi. In ne hvaležni smo tudi bili. — Kolikokrat smo po prejetih dobrotah zopet grešili, in če smo Bogu tudi obljubili poboljšanje, smo obljubo kmalu pozabili. Da, nekateri so bili celo tako nehvaležni, da niso molili in niso Boga ničesar prosili. In Bog je vendar dal, dal, ne morda, ker je premehkega srca in si ne upa proti hudobnim ljudem nastopiti, temveč, ker ve, da so ljudje nespametni in da pride itak čas obračuna. Bog ni dolžan bil dati, ničesar ne; mi smo pa dolžni njega ljubiti in moliti, njemu služiti, — in čeravno smo to velikokrat zanemarili, nam je vendar dal. On ničesar nima od tega, če nam dobrote daje; mi pa veliko in vse, če Bogu zvesto služimo.

Da, prejeli smo dobrote od Boga. — In kaj mu bomo za to vrnili? Če mislimo na povrnitev, šele prav čutimo, kaj smo mi in kaj imamo — namreč nič in ničesar nimamo — vse, kar imenujemo svoje, imamo od Boga. Do vseh reči ima Bog večjo pravico, kakor mi, in mi mu bomo morali enkrat dati odgovor o porabi vseh darov. Ker drugega nič ne moremo dati, dajmo mu vsaj svojo voljo, svoje srce; in sicer hočemo dati Bogu zadovoljno srce, zadovoljni hočemo biti s tem, kar nam je Bog dal. Ljudje so radi nezadovoljni in tožijo; in zakaj, ker samo črno vidijo in gledajo; vidijo samo, česar nimajo, to pa, kar imajo, nič ne šteje pri njih. Kolikokrat se je moglo slišati tožbe ob letošnjem deževju! Pa, dragi v Kristusu, tudi na to, kar smo dobili, moramo radi misliti, potem bomo zadovoljni in ne bomo toliko godrnjali. Ko je očak Jakob premislil dobrote božje, je vzdihnil: »Nisem vreden vsega usmiljenja.« (Gen. 32, 10.) To mišljenje bi imelo tudi nas napolnjevati. To se nam bolj spodobi in tudi lepše pristojna, kot nezadovoljnost.

Zahvaliti se hočemo Bogu za vse. Hvaležnost pride iz zadovoljnega in hvaležnega srca in tako moramo imeti. Hvaležnost moramo pa kazati v celem svojem življenju, v mislih, v besedah in dejanjih. V mislih jo moramo kazati s tem, da radi mislimo na dobrote in na to, da smo jih od Boga sprejeli; da spoznamo in pripoznamo, da imamo vse od zgoraj. — Kako mora kristjan svojo hvaležnost v besedah kazati, nam povedo besede sv. pisma, kjer beremo: »Ko si se najedel in nasitil, se zahvali Gospodu svojemu Bogu za dobro zemljo, ki ti jo je dal.« (V. Moz. 8, 10.) Torej ne pozabiti moliti in pokrižati se pred jedjo in po jedi. — Hvaležnost, ki nam govori iz srca, pa tudi v dejanju pokažimo, in sicer tako, da živež in druge dobrote božje prav po potrebi rabimo, da nismo nezmerni v jedi in pijači, da od dobrot, ki jih imamo, damo radi tudi potrebnemu bližnjiku. »Lomi lačnemu kruha«, govori sveto pismo, in besede Kristusove, ki jih je govoril svojim učencem, veljajo tudi za nas: »Karkoli ste storili enemu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« (Mat. 25. 40.) Vprašam vas, ali tako ne bomo mogli ravno z usmiljenjem najbolje pokazati svoje hvaležnosti Bogu?

V vsem pa Boga ljubimo iz celega srca, iz cele duše, ne samo, ker je naš dobrotnik, temveč, ker je vse ljubezni vredna dobrota in imamo mi to dolžnost, da ga ljubimo. Pa ljubimo ga tako, da bomo to, kar on od nas hoče, kar od nas želi, kar nam zapoveduje, radi izpolnjevali; da ne bomo kleli, da bomo nedelje posvečevali in zvesto božje službe se udeleževali, ljubili in spoštovali starše, varovali se jeze, greha in vsega, kar nam prepoveduje božja zapoved. S takim dejanjem, s takim življenjem bomo Bogu pokazali, da smo res z njegovimi dobrotami zadovoljni, da smo mu hvaležni in ga ljubimo iz celega srca. Amen.

L. K.

2. O mlačnosti.

Deklica ni mrtva, ampak spi.
Mat. 9, 24.

Med človeštvom je razširjena zelo nevarna bolezen — mlačnost — in marsikomu mora Gospod očitati z evangelijskimi besedami: »Nisi sicer mrtev, pač pa spiš!« In zares! Kakor tisti, ki spi, ne živi in ni mrtev; ne živi, ker ne ve, kaj se z njim godi in ne more rabiti svojih čutov; tudi ni mrtev, ker ima dušo in telo; tako tudi mlačen kristjan ni ne sovražnik, a tudi ne prijatelj božji; je tako v sredi, — ali bolje rečeno: na robu ob nevarnem prepadu je. In koliko je takih! Koliko jih pri vsi svoji zunanji poštenosti v sebi ne čuti nobene ljubezni do Boga, nobene gorečnosti do dobrega. Njihove svetilnice ali niso bile

nikoli prižgane ali pa so ugasnile, ker niso imele olja. Nočejo se pač nič potruditi in imajo vsak trud, da bi se izveličali, za odveč. Kraljestvo božje in njegova pravica jim je najzadnje, pač pa so za vse drugo skrbni. Da je le eno potrebno, tega menda niso nikoli premišljevali in tudi verjamejo komaj. — Če bi takega vprašali: »Ali ljubiš Boga?« »O seveda«, bo hitro odgovoril, »saj sem vsako nedeljo pri sv. maši, grem tudi vsako leto dvakrat, trikrat, če pa ne, vsaj enkrat k spovedi, in tjepasem sem tudi pri pridigi. Sploh sem pošten človek in nobeden mi ne more ničesar očitati.«

Toda, predragi, to je premalo! Kdor je tak, ima bolezen, ki trešči več duš v pekel, kakor kuga teles v grob. In tisočem in tisočem kliče Gospod: »Hudobni in leni hlapec!« Neštevilnim mora očitati: »Poznam tvoja dela! Imaš ime, da živiš, pa si mrtev. Poznam tvoja dela; ti nisi ne mrzel, ne gorak. In ker si mlačen, te bom izpljunil iz svojih ust.«

O, kako nevarna in pogubonosna je ta brezbriznost za nas! In, da bi se mogli zanaprej varovati te duševne mrzrote, hočem najprvo odgovoriti na vprašanje: Odkod izvira mlačnost?

Izvir in vzroki verske mlačnosti so različni:

1. V nekaterih ljudeh je zamrla in ugasnila vera. Posušile so se korenine, ki jih je otroku vsadila v srce verna mati, vcepil skrben oče, posušilo se je potem deblo in zato ni pričakovati nobenega sadu. Vera je korenina, temelj krščanskemu življenju; če je ta v človeku enkrat ugasnila, potem iščeš zastonj pri njem upanja, zastonj ljubezni. In koliko jih je, ki že ne verujejo več, da s smrtjo ni vsega konec, ki ne verujejo na plačilo na onem svetu, ne na nebesa, ne na pekel! Ali se je torej čuditi, če taki ne skrbe več za svojo dušo, se ne menijo za dobra dela in žive tako tjavendan?

2. Drugi menijo, da je dovolj, če so krščeni, če so kristjani. Mislijo, da dobrih del treba ni in žive le tako, da jih ima svet za poštene in da so v dobrem imenu. »Kdor veruje in je krščen, bo zveličan,« tako govore, a ne pomislijo, da je Kristus tudi rekel: »Ne vsak, ki pravi: »Gospod, gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak tisti, ki stori voljo nebeškega Očeta,« in »drevo, ki ne prinaša dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.«

3. Nekateri mislijo tudi, da se v nebesa pride brez posebnih težav. Odveč se jim zdi prevelika gorečnost. Nasproti so zopet nekateri, ki menijo ravno narobe, da je to nekaj nemogočega, zveličanje! V takih mislih potem izgube vse upanje, nazadnje celo obupajo in za nebesa ne store nič! Ti ne mislijo na besede Zveličarjeve: »Kar je nemogoče pri ljudeh, je mogoče pri Bogu; — prosite in boste prejeli.«

4. Dalje je mlačen že marsikdo od svoje mladosti. Starši ga niso nikdar resno učili, nikdar svarili in niso pomislili, da kar bodo otroka v mladosti naučili, to bo znal v starosti. »Mlad človek,« pravi sv. pismo, »bo po poti, ki se je je navadil, hodil tudi v starosti.« In vsega tega so se naučili, ker so videli slab zgled, bili v slabi družini. Kdor se približa mrzlemu ledu, ga mora zazebsti, četudi je sam gorak. In je li čudno, če postanejo mladi ljudje mlačni, če nič dobrega ne vidijo na starših, predstojnikih? Čemu bom molil, k spovedi hodil, saj oče, mati, gospodar tudi ne! Tako navadno govore.

5. Peti vzrok verske mlačnosti je neumen strah pred ljudmi. Boje se, da bi se kdo iz njih ne norčeval, jim ne dal morebiti priimkov in zato hodijo bolj poredko v cerkev, še redkeje k sv. zakramentom. In kaj je to drugega, kakor iz strahu pred ljudmi svojo dušo postaviti v veliko nevarnost.

6. Tudi so taki, ki pravijo, da za molitev, cerkev ni mogoče dobiti časa. Eden ima gospodarstvo, drugi družino in ni se mogoče odtrgati od dela. Toda ali ni le eno potrebno? Kaj pomaža človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo, večno škodo trpi? Kdor išče samo svet, izgubi nazadnje nebesa in svet.

7. Dalje se dobe, ki se zanašajo na druge. Imajo pobožnega očeta, dobro mater, brata duhovnika, sestro redovnico. Ali pa se zanašajo samo na neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, na mogočno priprošnje in veliko usmiljenje Matere božje in menijo, da je za nas dovolj, če se le tje pasem malo Bogu priporočimo. Toda kako se slepé! In lahko bi vedeli, da ga ni v nebesih, ne na zemlji, ki bi skrbel zanje, da je vsak sam dolžan zase poskrbeti; da nas je Bog pač ustvaril brez nas, a nas ne bo zveličal brez nas, da je le tisti deležen zasluženja Jezusa Kristusa in Matere božje, kdor tudi stori, kar more.

8. Nekateri se ne morejo ogreti za pravo krščansko življenje, ker vidijo, da se grešnikom dobro godi. A ne pomislijo, da taki grešniki morda prejemajo plačilo v tem življenju. Tudi menijo, da greh ne more biti tako strašno hudo, ker Bog grešnike tako poredko očitno kaznuje. Da, če bi Bog greh kaznoval v trenutku, ko ga kdo naredi, ko bi nečiste oči takoj oslepele, bogokleten jezik takoj otrpnil, tatinske roke se pri priči posušile, ko bi nečistnika zadela takoj strela in kap pijanca, seveda, potem bi bilo greha gotovo manj. Tako pa človek le prerad predrzno zaupa na božje usmiljenje in postane mlačen, prestopa božje in cerkvene zapovedi in nazadnje se greha takorekoč navadi.

9. Tudi so taki, ki se nasrkajo mlačnosti iz slabih knjig, časopisov. So pač še tako nespametni, da mislijo, da je vse res, kar je tiskano, ne verjamejo, da se za denar danes natisne najgrša laž, najostudnejše obrekovanje.

10. Konečno pa zvodi na pot mlačnosti premnogegega zdravje, sreča, bogastvo, mladost. Vedno menijo, da so ravno v najboljših letih, da bodo že potem malo bolj poskrbeli za oni svet, ko se najedo tega, ko se malo postarajo in preidejo neumne misli. Toda ali si gotov, da boš učakal starost? In bo li v starosti čas, da boš popravil vse zamujeno? In ali meniš, da boš bolan lažje molil kot zdrav? O da bi mislili taki večkrat na znani izrek sv. Avguščina: »Enega razbojnika se je Bog na zadnjo uro usmilil, da ne obupaš; toda samo enega, da predrzno ne zaupaš!« In sv. Gregorij Vel. pravi: »Bog, ki je obljubil spokorniku odpuščanje, grešniku ni zagotovil jutrajšnjega dne!« — In kako nevarno je, če se kdo preveč zanaša na božje usmiljenje in svojo spoved vedno odlašča na zadnjo uro, naj nas uči naslednji zgled: Bogat Anglež, ki ga je vest vedno opominjala, naj pusti svoje razuzdano življenje in poskrbi za zveličanje svoje duše, se je zanašal, da bo že na zadnjo uro dobil sveto odvezo. In da bi ga vendar kje smrt ne prehitela, je imel pri sebi vedno dva duhovnika, enega v mestu Londonu, drugega na svojem posestvu zunaj mesta. »Ali Bog se ne pusti zaničevati,« pravi sv. Pavel. Nekega dne gre bogatin iz mesta na svoje posestvo. Med potoma pa ga hitro napade nevarna bolezen; preneso ga v bližnjo gostilno, pošljejo hitro po duhovnika, a predno pride, je bil Anglež že mrtev.

V neki vasi v Švici so obhajali sv. misijon. Neka žena, ki je bila zelo vdana pijači, je prav pridno hodila k pridigam. Božja milost jo gane in za trdno sklene, da se bo poboljšala, ter gre in se res prav skesano spove misijonarju. Ko pa pride domov, odpre omaro, da bi vzela obleko, in glej, tu ugleda steklenico polno pijače. Izkušnjava je velika. »Še enkrat,« pravi, »ali to mora biti tudi zadnjikrat,« nastavi žganje, požre in — se zgrudi mrtva na tla. — V nekem drugem kraju, tudi v Švici, je bil pa l. 1839. sv. misijon. Tam je bil tudi pijanec, ki že veliko let ni bil pri spovedi. Na prigovarjanje neke pobožne gospe obljubi, da bo šel v petek zvečer k spovedi. A pride petek in ne gre. V soboto gre potem v mesto Genf na trg, se zopet opijani, pride domov in pade po stopnicah, da na mestu mrtev obleži.

Bodi torej še tako mlad, še tako zdrav in močan: ne zaupaj! Smrt je neizprosna in vedno je resničen rek: Mlad more, star mora umreti.

Naj nas torej ti pretresljivi zgledi ganejo. Ponovimo še enkrat vse svoje dobre sklepe, ki smo jih napravili na praznik vseh svetnikov in vernih duš dan. Pričnimo zares pravo krščansko življenje in prosimo danes Jezusa posebno za milost stanoovitnosti. In ker je danes zahvalna nedelja, se zahvalimo Jezusu za vse milosti, posebej še tudi za letošnje pridelke na polju in priznajmo, da pride vsak dober dar iz nebes, da ni nič tisti, ki sadi, nič tisti, ki priliva, marveč oni, ki rast daje. Njemu bodi čast in slava vekomaj. Amen.

A. L.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.

O smrtnem grehu.

Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik ter je prisejal ljuljke med pšenico.
Mat. 13, 25.

Kadar slišimo evangelijsko priliko o pšenici in ljuljki, ali nam ne pride koj na misel čednost pa greh, ki pšenici in ljuljki enako rasteta na njivi nebeškega kraljestva? To, kar pripoveduje današnji sv. evangelij, se nahaja na njivi sv. katoliške Cerkve sploh, kakor tudi na njivi človeškega srca posebej. Tuintam seje Sin božji dobro seme, čednosti in blaga dejanja, a le prerada se vmes prikaže tudi ljuljka, grd plevel. In odkod to prihaja? Trojni sovražnik dušnega zveličanja — satan, svet in meso — si vedno prizadeva ljuljke zasejati med vernike sploh, kakor tudi v posamezna srca. Posebno takrat, kadar »ljudje spijo«, ko ne pazijo na čednost in svoj dušni stan, sovražnik dokaj hudega zaseje v srce. Ljuljka namreč pomeni greh, posebno smrtni greh, ki nasprotuje čednosti ter jo izkuša zamoriti, kakor plevel dobro pšenico. Kdor torej ne pazi na svoje srce, ga sčasoma najde vsega prerastlega s plevelom pregrešnih misli, želj, nagnjenj in dejanj. Ta slaba setev pregrehe pokaže grozne nasledke, kakor ljuljka dobro pšenico uduši, in konečno ne ostane drugega, kakor da se plevel poveže v snopke ter vrže v ogenj, naj bi se sežgal.

Da bi vas tega obvaroval, hočem vam danes opisati to strupeno zelišče. Sami se boste prepričali, da je smrtni greh

- a) velika hudobija glede Boga,
- b) velika nesreča za človeka.

I. Prerok Jeremija (2, 19) je klical že svojim vrstnikom: »Vedi in glej, kako hudo in grenko je, da si zapustil Gospoda, svojega Boga.« Iste besede pač veljajo slehernemu človeku, ki se po smrtnih grehih loči od Gospoda Boga in v tem strašnem stanju potem živi. Ko bi si predočil veliko hudobijo smrtnega greha, bi ne hotel niti en trenutek dalje v njem ostati. Akoravno človek tega popolnoma ne more razumeti, vendar ga že tisto, kar ume, lahko s strahom in grozo navdaja. Kajti smrtni greh je neizrekljiva hudobija glede Boga. Teža nas uči naša pamet, ki pravi:

1. da je smrtni greh najstrašnejše razžaljenje Boga Očeta. Sv. Ludovik, francoski kralj, je vprašal nekega vojskovodjo: »Če bi mu bilo na voljo dano, Boga s smrtnim grehom razžaliti, ali pa gobovemu biti, kaj bi si izvolil?«

Vojvoda odgovori: »Raji bi storil trideset smrtnih grehov, kakor da bi moral gobov biti.« Kralj pa mu resnobno reče: »Ti ne veš, kaj se pravi Boga žaliti.« Prav je imel sv. kralj; kdor smrtnega greha bolj ne sovraži in ne zaničuje ter se ga bolj ne boji, kakor največjega zla, res ne ve, kaj se pravi Boga žaliti. — Bog je Gospod nebes in zemlje, zato so mu vse stvari dolžne pokorščino, vdanost, česčenje. In res stvari izpolnjujejo njegovo zapoved, hodijo po istih tirih, katere jim je odkazal; pametna bitja, angeli ter svetniki nebeški in pravični na zemlji so Bogu tudi podložni, ga časte, molijo in ljubijo. Kaj pa človek, ki smrtno greši?

Odpove se Bogu, svojemu Kralju; v z d i g n e se zoper njega, upre se mu, ga zaničuje, zavrže ter pahne od sebe. Kakor bi rekel svojemu Bogu: Ti velelaš, ti prepoveduješ, ti obetaš, ti žugaš. Žugaš s peklom, obetaš nebesa, prepoveduješ mi te žaliti, velelaš mi te ljubiti! — a jaz ti ne bom podložen, »ti ne bom služil«. (Jer. 2, 20.) In kdo je, ki ž njim tako ravna? To je človek, ubog črvič, prah in pepel, prazen nič. Ali ni to grozno razžaljenje božje? Razžaljenje pa se meri po tem, kako visok, častitljiv, imeniten je tisti, ki je bil žaljen. Kolikor veličastnejši je razžaljeni od razžaljivca, toliko večje in še bolj kaznjivo je razžaljenje. — Bog pa je najvišje, neskončno bitje, polno slave in močnosti. In takega Gospoda zaničuje s smrtnim grehom človek, ki sam iz sebe nič ni, ki ima vse le od Boga. Temu Gospodu odpove podložnost in ljubezen tisti trenutek, ko od njega prejmlje neštevilne dobrote.

Kdo ne spozna vsaj po nekoliko, da je smrtni greh res grozno razžaljenje Boga Očeta! In ravno po njem užaljen toži Gospod: »Poslušajte nebesa in zemlja vleci na ušesa: Otroke sem zredil in povišal; oni pa so me zaničevali.« (Iz. 1, 2.)

2. Smrtni greh je grda nezvestoba proti Sinu božjemu. Cesar Tiberij je imel nekega Agripa pol leta zaprtega. Tiberijev naslednik cesar Kaj je Agripa oprostil, in sicer prav velikodušno. Obdaril je namreč jetnika z zlato verigo, ki je bila tako težka, kakor železna veriga, s katero je bil poprej Agripa vklenjen. S tem mu je pokazal, da si ga želi pridobiti ne s strahom in ostrostjo, nego z dobrotami. — Š tako verigo pa, glejte, nas je hotel nase navezati Jezus, Sin božji. Mi vsi smo bili jetniki, ker nas je satan hotel kot grešnike z železno verigo prikleniti v peklenko ječo. A Kristus je to verigo razdrobil ter nam podelil zopet prostost otrok božjih. V doseg tega je za nas prelil svojo drago kri. »Veste, da niste rešeni s trohljivimi rečmi, zlatom in srebrom... ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadeževanega Jagnjeta.« (I. Pet. 1, 18.) Tedaj smo postali lastnina Jezusa Kristusa, ki nas je odkupil. Kakor je moral biti Agripa z vso ljubeznijo vdan svojemu rešitelju, tako moramo biti tudi mi Jezusu ter mu zvesto

služiti vse dni. Zato smo že pri sv. krstu odpovedali hudiču ter zvestobo prisegli Zveličarju.

Kaj pa stori smrtni grešnik? On prelomi to slovesno obljubo, odstopi od Jezusa, zapusti njegovo službo ter stopi v satanovo. Bandero Kristusovo izda ter se postavi pod zastavo satanovo. Da, še več! Pregreši se nad Jezusom, ker ga vnovič križ a. (Hebr. 6.) On ponavlja vzrok, zavoljo katerega je bil Sin božji na križ pribit, in ta je bil greh. Smrtni grešnik ponavlja hudobijo Judeževo, ki je svojega Gospoda prodal za trideset srebrnikov; ponavlja hudobijo Herodovo in njegovih vojakov, ki so Jezusa zaničevali; hudobijo beričev, ki so ga z biči grozovito razmesarili in mu potisnili trnjevo krono na glavo; hudobijo Pilatovo, ki ga je iz strahu pred ljudmi obsodil k smrti; hudobijo Judov, ki so ga slednjič na križ pribili ter umorili.

In vse to stori človek s smrtnim grehom, dasi vé, da je Kristus Sin božji in njegov Odrešenik, akoravno vé, da je njemu zbog tolike dobrote prisegel večno zvestobo. Kdo ne spozna, da je smrtni greh grda nezvestoba, storjena Sinu božjemu?

3. Enako je pa tudi ostudna nehvaležnost do Svetega Duha. Če bi kak podložnik šel ter svojega kralja, od katerega je prejel toliko dobrot, pahnil s prestola in izpodil iz palače, mesto njeega največjega njegovega sovražnika postavil na prestol, bi bila to grda nehvaležnost, strašno zločinstvo. — Kdor smrtno greši, dela tako z Bogom Sv. Duhom, kraljem svojega srca. Sv. Duh si je pri sv. krstu izvolil v nas stanovanje, da smo postali njegova hiša, njegov tempelj. »Ali ne veste« — govori sv. Pavel (I. Kor. 6, 19.) — »da so vaši udje tempelj Sv. Duha, ki je v vas?« Naše srce naj bo njegov prestol, in s tega sedeža nas obsiplje Sv. Duh z nebrojnimi milostmi.

Človek pa, ki smrtno greši, vrže dobrotljivega Svetega Duha iz svojega srca, odpodi ga iz svojega telesa ter vpelje satana, njegovega največjega nasprotnika, in ga postavi na sedež svojega srca, da naj ta čezenj kraljuje. Kdo ne spozna, da je smrtni greh črna nehvaležnost proti Sv. Duhu!

Tako strupeno želo ima tedaj to zelišče nad seboj, želo, ki rani celó troedinega Boga. Mogoče, da se te hudobije grešnik v svoji slepoti vselej ne zaveda; toda njenim slabim nasledkom vendarle ne more uiti, in ti mu šele občutljivo v spomin pokličejo: »Kako hudo in grenko je, da je zapustil Gospoda svojega Boga.«

II. Večja nesreča ne more zadeti človeka, kakor če stori smrtni greh; kajti greh

1. sleče njegovi duši oblačilo nedolžnosti. Kakor slana posmodi nežne, lepodišee cvetlice, kakor toča pokonča bogata polja, tako naredi smrtni greh s človeško dušo. O kako čista je bila, ko jo je krstna voda oprala vseh

madežev! Bila je lepa podoba božja, veselje angelom in nebeškim izvoljenim. Oblačilo svetosti in pravičnosti, ki je prvega človeka zaljšalo v raju, je tudi njena last.

Ali kakor hitro greši človek, godi se mu kot Adamu, ki se je koj zavedal svoje nagote, in mesto svetosti in pravičnosti oblekel figovo perje. Tudi on spozna gnjusobo razdejanja in notranjo revščino. Vse to občuti tem bolj, ker

2. smrtni greh odvzame mir vesti. Dokler si v milosti božji, se moreš veselo, zaupljivo ozirati k nebeškemu Očetu; ničesar se ne bojiš, ker veš, da te Bog ljubi in varuje. — Kako vse drugače je po smrtnem grehu! »Če pa hudo delaš, bo kmalu greh pred durmi,« (Gen. 4, 7.) je že Kajn slišal, — greh bo pred tvojimi očmi in ti ne bo dal pokoja. Kakor odpadnik se ne moreš več ozirati k Bogu, plah in boječ bežiš pred njim, pred svetom, sam pred seboj. Vse te spominja tvoje nezvestobe. Blisk in grom in šum — vse te spominja smrti, sodbe. Nikjer ne moreš preslišati vpitja svoje vesti. Zato pravi že paganski modrijan Seneka: »Nobenega se ti ni treba bolj bati, da bi zvedel tvoje grehe, kot samega sebe. Vsem drugim še ubežiš, sam sebi pa ne. Hudobija ti je v kazen.«

3. Smrtni greh oropa dušo vsega zasluženja — Jezusovega in lastnega. Dokler si otrok božji, si bogat, ker ves zaklad Jezusovega zasluženja je tvoj, vsak trenutek se ga lahko udeležuješ; podoben si mladiki, ki je zedinjena z vinsko trto — z Jezusom. Tudi ti lahko zeleniš in donašaš sad za večnost. — A ko se s smrtnim grehom ti mladika odrežeš od trte, se posušiš in nisi za drugo, kakor za v ogenj. Izgubljene so zdaj vse tvoje zasluge, ki so zajemale svojo moč iz Jezusovih zaslug, zastonj so zdaj vse tvoje molitve — posti — miloščine — zatajevanja — dobra dela. Zakaj tako govori Gospod: »Če se pa pravični obrne od svoje pravice in počenja hudobijo... bodo pozabljena vsa njegova pravična dela.« (Eceh. 18, 24.) Kar v stanu smrtnega greha storiš dobrega, nima nobene vrednosti za večnost, nobenega zasluženja za nebesa.

4. A še večjo nesrečo napravi smrtni greh naši duši, ker jo umori; odtod ima tudi svoje ime. Vzame ji namreč milost božjo, ki je življenje naši duši, kakor je duša življenje našemu telesu. Zato govori Bog po preroku (Eceh. 18, 20.): »Duša, ki greši, naj umrje«; in po apostolu (Jak. 1, 15.): »Greh, ko je storjen, rodi smrt.«

Kakor se mrtvi ne more poslužiti svojih čutov in udov, tako tudi taka duša ne svojih zmožnosti. Mrlič ne vidi. Tudi smrtni grešnik ne vidi več niti hudega, katero dela, ni smrti, ki mu preti, ni večnosti, ki se mu odpira, ni sodbe, ki se mu bliža, ni pekla, ki ga bo požrl. — Mrlič ne sliši. Tudi grešnik ne. Vse mu kliče, da je v največji nevarnosti pogubljenja; pridigarji, spovedniki, knjige, znanci, vest, nesreče... vse mu vpije na

ušesa, a on je gluha. — Mrlič je neobčutljiv. Ali ga božaš, ali režeš, se ne gane. Tudi Bog grešnika budi: zdaj z dobrotami in srečo, da bi ga nagnil k hvaležnosti, zdaj z nesrečo in bridkostjo, da bi ga predramil, ali zastonj, je trd ko les. — Mrlič trohni in razširja gnilobni smrad. Tudi smrtni grešnik po svojih gnusobah razširja smrad, in s studom se Bog in njegovi angeli obračaja od njega.

5. Smrtni greh nakoplje pa tudi jezo in šibo božjo nad grešnike. Bog v svoji svetosti in pravičnosti mora greh sovražiti ter ga kaznovati. Neštevilno zgledov od Adama pa do sedanjih dni to izpričuje. Zakaj tepe Bog cele vasi, mesta, dežele? Zavoljo grehov. Odkod vojske z vsemi grozovitostmi, pustošenji in morijami? Nasledki greha so, ker Gospod govori: »Obiskal bom deželo, ker je omadeževana s hudobijo.« Odkod povodnji in suša, mraz in palež, nesreča in uima? »Obiskal...« Odkod toliko nesreč v družinah, vednega prepira in sovraštva, pobojev in umorov, toliko ostudnih bolezni, odkod reva in beda in gorje? »Obiskal...« Odkod nagla, neprevidena smrt? »Dnevi brezbožnežev bodo okrajšani« — odgovori sv. pismo. (Preg. 10, 27.)

6. Smrtni greh naredi človeka pravega sužnja strasti in satana. Kot pravičen si v službi najvišjega Gospoda, enako s svetimi angeli in drugimi pravičnimi si dvornik božji; Bog je s teboj in ti si z Bogom. Ko pa smrtno grešiš, se Bog loči od tebe in ti od njega; ti se vdaš hudiču in on te priklene s svojimi verigami na greh. »Greh je iz hudiča, in kdor greh dela, je iz hudiča,« pravi sv. Janez. (I. 3, 8.) Jezus pa sam zagotavlja: »Slehern, kdor greh dela, je suženj greha« (Jan. 8, 34.); zato ker ga greh premaga in drži v železju hude navade.

7. In vsled tega vzame pravico do nebes in konečno pahne v pekel. — Sv. Pavel (Gal. 5, 11.) našteva dela mesa in pristavlja: »O takih delih vam povem, da kateri počenjajo take reči, ne bodo dosegli kraljestva božjega.« Smrtni grešnik izgubi prelepa nebesa. Izgubljena je njegova prava, večna domovina; izgubljen kraj večnega miru in veselja; izgubljena je največja slast — gledanje živega Boga.

Zraven pa se smrtni grešnik pahne v pekel, v večno pogubo, pahne se v grozno trpljenje, kjer ljuljka v snopke povezana dobi svoj prostor, da vekomaj gori v neugasljivem plamenu. O strašno gorje!

Tako strupeno zelišče je torej smrtni greh: velika hudobija glede Boga, velika škoda za človeka. Da, prepričali smo se, da vsa druga zla izginejo vspricho smrtnege greha. Torej imamo dovolj vzroka sovražiti ga, ne samo, ker ga Bog sovraži, temveč tudi, ker je smrtni sovražnik naše duše, kateri prizadeva največje rane že tu na zemlji, neizrekljive pa v večnosti.

Ako smo bili tako nesrečni storiti smrtni greh, zdaj je še čas se ga iznebiti in se odtegniti njegovim groznim nasledkom. Obžalujemo ga le iz globočine svojega srca in izrujmo to ljuljko iz njega, ki zamori vso čednost in duhovno življenje. Varujmo se ga in poslužujmo se vseh pomočkov, da vanj ne zabredemo. Bodimo v prihodnje dobro seme, ki bo spravljeno v nebeške žitnice. Amen.

Anton Žlogar.

Petindvajseta nedelja po binkoštih.

O malem grehu.

Jezus je množicam govoril v prilikah,
in brez prilik jim ni govoril.

Mat. 13, 35.

Slovenski pesnik pravi: »Zakon narave je tak, da iz malega raste veliko.« To se izpolnjuje v naravnem kakor v duhovnem življenju. Iz majhnega zrna, ki se zaseje v zemljo, zraste veliko drevo, da razteza svoje veje daleč okrog in prinaša obilno sadu. Majhna iskra pade v slamo in napravi velikansk požar, ki uniči cele vasi in mesta. Otrok, ki jeclja komaj par besedi, se izomika v poznejših letih, postane velik učenjak, da se čudi svet. Tudi ima kdo v mladosti napak nad seboj, a v starosti jih z resnobno voljo vse odpravi ter daje lep zgled pobožnosti; ali nasproti se kot deček boji najmanjšega greha, pa pozneje, zapeljan in pohujšan, postane velik hudodelec.

To imenitno resnico nam predočuje Jezus v dveh prilikah današnjega sv. evangelija. Rad je Gospod v prilikah množicam govoril zato, da bi njegove nauke razumeli tudi preprosti in neučeni ljudje ter jih lažje ohranili v spominu. Tako je tudi z današnjima prilikama o gorčičnem zrnu in o kvasu, ki nas spominjata, da ne smemo prezirati malih reči, ker iz malega zraste veliko — tako na dobro, kakor na hudo stran.

Posebno pa se dasta ti dve priliki obrniti na mali ali odpustljivi greh. Tudi ta enako vpliva na vnanje in notranje življenje človekovo, kar opazujemo pri kvasu in pri gorčičnem zrnu. Kvas stori, da vzhaja veliko moke ter se izpremeni v testo in kruh; gorčično zrnce skali, vzraste in nad zemljo postane košato drevo: tako je tudi z odpustljivim grehom, ki se nam le majhen zdi, pa vendar stori v srcu človekovem, kakor tudi v vnanjem obnašanju njegovem velike izpremembe. Zato je nespametno govorjenje: Kaj to, če storiš male grehe; le smrtnih se moramo varovati. Takih besed je

krivo premalo spoznanje odpustljivega greha. Današnje pre-mišljevanje vas bo poučilo:

- a) kaj je mali greh sam na sebi,
- b) kaj je v svojih nasledkih.

I. Odpustljivi greh se imenuje tudi mali greh; ali je pa zares kaj malega? Nikakor ne. Odpustljivi greh je za smrtnim grehom največje hudo, da, edino hudo na zemlji. Tega se pre-pričamo, ako pomislimo, kaj da je mali greh sam na sebi.

1. Ne more se tajiti, da je odpustljivi greh tudi razžaljenje božje. Zato piše sv. Bazilij: Nikoli se ne more kaj malega imenovati: Boga tudi le v majhnih rečeh razžaliti.

Z malim grehom se človek ustavlja in upira troedinemu Bogu. Človek ne uboga najvišjega Gospoda nebes in zemlje, ne stori tega, kar hoče Bog, ampak to, kar Bog noče. Tudi pri malem grehu mu več velja lastna volja, kakor pa božja.

In to je razžaljenje za Boga, ki je neomejeni oblast-nik vesoljnega stvarstva, kateremu bi se morala vsa bitja v vseh, tudi najmanjših rečeh uklanjati, ki je pa še posebno za nas najdobrotljivejši oče, ki nam ni nikdar nič žalega storil, ampak nam celó podaril iz nezasluzene ljubezni vse, kar smo in kar imamo. Če je sv. Magdalena Paciška premišljevala, da so kristjani, ki si iz malega greha nič ne storé, se je stresla, proti nebu pogledala ter vzdihnila: »Kako je samó mogoče, da se take duše nič ne zmenijo, ker svojo voljo predpostavijo božji volji in žalijo tistega Boga, ki jim je izkazal neštevilne dobrote!« — Največjo dobroto nam je Bog izkazal po svojem Sinu v od-rešenju. Vemo sicer, da je smrtni greh Jezusa umoril, a enako gotovo je tudi, da je odpustljivi greh njegove muke pomnoževal ter mu prizadejal dokaj trpljenja. Le neskončna zasluženja Jezusova so zamogla zadostiti za grehe. V spravo enega samega malega greha bi ne zadostovala vsa spokorna dejanja mučen-cev, spoznavalcev, same Matere božje ne, ako bi Jezus sprave ne bil dovršil. Le iz zedinjenja z Jezusovimi neskončnimi zaslu-gami zajemajo naša spokorna dejanja svojo zadostivno moč.

Ker Bog v svojem veličastvu neskončno višje stoji, kakor vsa bitja, moramo mi biti pripravljeni, rajši vse žrtvovati, kakor Boga le z enim malim grehom razžaliti. Nobeno še tako ime-nitno dobro delo se ne sme storiti s pomočjo tudi najmanjšega greha. Enako človek malega greha ne sme storiti, če bi še toliko hudega z njim lahko odvrnil. Zakaj Bog sovraži sleherni greh, in zbog svoje neskončne popolnosti in svetosti tudi najmanjšega greha ne more privoliti. — Če bi mi zamogli z enim odpustljivim grehom izpreobrniti vse mlačneže, krivoverce in brezverce, Jude, pagane . . ., bi ga ne smeli storiti. Če bi mogli z enim od-

pustljivim grehom rešiti vse duše iz vic — bi ga ne smeli storiti. Če bi mogli celó pogubljene iz pekla oteti z enim malim grehom — bi ga ne smeli storiti.

Mi moramo biti pripravljeni tudi vse izgubiti, prej ko Boga žaliti le z najmanjšim grehom. Tako so vedno mislili sv. učeniki in bogoljubne duše. »Vsak človek« — pravi sv. Tomaž Akv. — »naj raje umrje, naj raje vse pretrpi, kakor da bi Boga žalil le z enim grehom, in to ne le s smrtnim, ampak tudi z odpustljivim.« In ravno ta svetnik, kakor tudi sv. Anzelm, nas zagotavljata, da bi raje nedolžni v peklu goreli, kakor le z najmanjšim grehom omadeževani kraljevali v nebesih. Sv. Katarina Genuška je rekla: »Če bi bila potopljena v jezero razbeljenega svinca, pa bi se tega mogla rešiti le tako, da bi storila le en sam odpustljiv greh, bi rajši vso večnost gorela.« Take besede nam kažejo, kako razžaljenje božje je odpustljiv greh, da je on torej sam na sebi res veliko zlo.

2. Kot táko hudo se nam pokaže odpustljivi greh, če pomislimo, da on že sam po sebi omadežuje ne-umrjočo dušo ter zatemni njeno lepoto in čast. — Nič ni lepše in ljubeznivejše kakor duša, ki se, prosta vsega madeža, lesketa v krasoti posvečujoče milosti in ljubezni božje. Kakor žarko solnce presega vse zvezde v svetlobi, tako tudi čista duša v čistiljivosti vse druge stvari. Saj je ona podoba božja, ki vse, kar je lepo in veličastno, obsega v sebi; in kolikor čistejša in svetejša je, toliko večjo podobnost ima z Bogom, toliko večja je tudi njena lepota. — Neovrgljiva resnica pa je, da se po vsakem prostovoljnem, še tako majhnem grehu duša omadežuje ter se zatemni njeno veličastvo in ljubeznivost. Kakor lahen dihljej skali zrkalo, da ne kaže čistega obličja, tako skali tudi grešni dihljej podobo božjo v dušnem zrkalu. Le ena prostovoljna pregrešna misel, en nepreviden pogled, ena nepremišljena beseda . . . zadostuje, da se omadežuje belo oblačilo nedolžnosti in se studi neskončno pravičnemu Bogu.

Če to pomislimo, potem se nam odpustljivi greh pač ne bo kaj malega dozdeval. Ako dobimo lepo obleko, umetno podobo, novo knjigo, pa je le nekoliko pokvarjena ali umazana, kako nas to navdaja z nejevoljo; kako radi bi, če bi se to ne bilo zgodilo! In za to bi se ne zmenili, če je duša, katero je Jezus Kristus tako lepo ozaljšal, z grešnimi pegami omadeževana?! Ali kdo bi mislil, da Bog teh marog ne zapazi? Če jih tudi naše oko ne vidi, jih pa vidi Bog, jih vidijo angeli, jih vidijo svetniki, jih vidi tvoj angel varih — in žaluje, ker je lepota dušna otemnela, ker se je skalila podoba božja.

Zato nam po pravici kliče sv. Bernard: »Nihče naj ne reče v svojem srcu: To so le odpustljivi grehi, katerih se mi ni treba varovati; nima dosti pomeniti, če tudi ostanem v teh majhnih napakah.«

Ne le, da že narava odpustljivega greha sama ovrže ta izgovor, kakor smo slišali, še bolj ga ovržejo njegovi nasledki, ki človeški duši prizadenejo veliko škodo ter živo izpričujejo, kako imajo majhne reči za seboj velike nasledke.

II. Če bi si mi vzeli k srcu vse žalostne nasledke odpustljivih grehov, bi se jih veliko bolj skrbno varovali, kakor se pa navadno godi.

1. Zavoljo malih grehov začne duša človekova bolehati in hirati, ker se manjšajo milosti božje. — Mislimo si očeta, ki ima dva otroka. Oba ga ljubita in ga nikdar nalašč ne žalita. Vendar si pa večji ne stori dosti iz tega, če tuintam v kaki malenkosti ne uboga očeta, ali pa ne izpolni tako natanko njegove volje. Manjši pa si prizadeva tudi v neznatnih rečeh očetovo voljo prav točno izpolnjevati in vse stori, kar mu le v očeh bere. Katerega otroka bo oče bolj ljubil? Gotovo tistega, ki vestno uboga; drugega sicer tudi ljubi, pa v manjši meri. — Tako dela tudi Oče nebeški s svojimi otroci. Tiste, ki ga posebno ljubijo, in tudi v najmanjših rečeh natanko ubogajo, ima posebno rad in jih s svojimi milostmi obsiplje. Zato je sv. Frančiška Asiškega, sv. Alojzija, sv. Stanislava Kostka, sv. Katarino Genuesko in druge tako zelo ljubil, ker so se ti svetniki tudi najmanjšega razžaljenja božjega bolj bali kot kuge ali smrti. Zato jim je delil neštetilne milosti, jim že na zemlji dal okušati tako sladkost in blaženost, katere mi, ubogi grešniki, niti ne zapopademo. — Dobra poraba kake milosti nam še novih pridobi, zloraba pa prepreči prihodnje dobrote. Saj sv. pismo samo zatrjuje: »Vsakemu, ki ima, se bo dalo, in bo imel v obilnosti; kdor pa nima, mu bo še, kar ima, odvzeto.« (Luk. 19, 26.) Kdor se ne ogiblje malih grehov, nasprotuje milostim Gospodovim in novih ne dobiva. Tak ne dobiva več milostne luči in zabrede v dušno slepoto; ne dobiva milostne moči, zato se ga loti dušna onemoglost in slabost; ne dobiva milostne tolažbe, zato se mu služba Gospodova zdi težavna, čednost in pobožnost pusta in prazna. Glej, kristjan, včasih sam ne veš, zakaj te navdajajo izkušnjave, zakaj nimaš moči ustavljati se jim, zakaj so ti molitev, sveti zakramenti, pobožne vaje ... tako zoprne? Glej, milost božja te zapušča, ker ti z malimi grehi zapuščáš svojega Stvarnika. On nima več tolikega dopadajenja nad teboj, marsikatero milost, ki ti jo je bil namenil, ti odtegne. Odtod tvoja onemoglost in slabost; podoben si cvetlici, ki žalostno pobeša glavo, ako se ji ne priliva. — Nasledek vsega tega je mlačenost, kakor se Gospod sam pritoži, rekoč: »Vem tvoja dela, da nisi ne mrzel, ne gorak ...« (Apoc. 3, 15.)

Duša torej, katere lepota je otemnena z malimi grehi, zmeraj bolj hira in boleha, ker ji Gospod odteguje svoje milosti.

2. Mali greh skali tudi dušni mir tem bolj, ker ne vemo vselej za gotovo, če je storjeni greh smrten ali odpustljiv. Kdo more natanko določiti mejo, kjer nehajo mali prestopki in se začno težki grehi? To je mnogokrat odvisno od notranjih in zunanjih okoliščin. Noben spovednik in cerkveni učenik ne more v vseh slučajih izreči določne sodbe. Zato pravi sv. Avgustin: »Zelo težko je, najti jo, in zelo nevarno jo določiti.« Če si tudi storil le odpustljiv greh, vendar se lahko bojiš, da utegne biti smrten, da si torej v nemilosti božji. In kolikrat imajo ljudje za mali greh, kar je v resnici smrtni! Ali pa more duša v takem stanu ostati mirna in pokojna?

3. Žalostna izkušnja potrjuje, da odpustljivi grehi, če se lahkomišljeno in prostovoljno storé, pripeljejo v večje, smrtne grehe. Ker se oživljajoča milost vedno manjša, ker se z večkratnimi malimi grehi vedno bolj izgublja boječnost pred hudim, ker je dobra volja in čuječnost zmeraj slabēja, ker je prestop iz malih v velike grehe nezaten: ni se čuditi, da zanikarni ljudje v mnogih izkušnjavah, katerim so izpostavljeni, ne obstanejo, in zabredejo v smrtne grehe. Zgodi se jim kot bolniku, katerega večkrat po malem mrzlica trese; polagoma izginjajo njegove moči — in končno umrje. Tudi Eva ni naenkrat padla v smrtni greh. Najprej se je pregrešila z lahkomišljenostjo, radovednostjo, da je prepovedani sad ogledovala; potem z neprevidnostjo in predrznostjo, da je poslušala zapeljivčeve besede in z njim govorila — in slednjič je okusila smrtni grizljaj.

Ta nauk nam potrjuje sv. pismo, rekoč: »Kdor majhno zametuje, bo sčasoma padel.« (Sir. 19, 1.) »Kdor je v malem krivičen, je tudi v večjem krivičen.« (Luk. 16, 10.) Ni ga skoro smrtnega grešnika, ki bi ne bil začel z malimi grehi, pa je sčasoma zabredel v velike. Judež je z malo tatvino začel, pa je slednjič prodal Zveličarja. En nepremišljen pogled je Davida naredil prešestnika in morilca. Marsikateri pijanec je začel z malim kozarcem, pa se v vinu ali žganju utopil; marsikateri ropar je začel le z malimi tatvinami, pa je končal na vislicah; marsikatera nesramnica je nastopila svojo grešno pot z lahkomišljenimi šalami, pa končala v grozних dejanjih...

4. Najbolj pa spoznamo škodljivost odpustljivih grehov iz kazni, katere božja pravica čeznje pošilja. Bog male grehe kaznuje že na tem svetu. To izpričuje sv. pismo. Lotova žena se je zoper prepoved radovedno ozrla na gorečo Sodomo — in je okamenela. — Mozes je le enkrat dvomil nad božjo vsemogočnostjo, ko mu je bilo zaukazano s palico po skali udariti, da bi iz nje voda pritekla — in ni smel iti v obljubljeni deželo. — Njegova sestra Marija je parkrat zoper Mozesa — poslanca božjega — godrnjala — in je bila z ostudnimi gobami kaznovana. — Iz ničemurnosti je

hotel David prešteti svoje ljudstvo — pa kuga mu jih je zato 70.000 pomorila. — Oza se ni spoštljivo dotaknil skrinje zaveze — in je nagle smrti umrl. — Ker Caharija ni takoj veroval angelovim besedam, zato je bil mutast do Jezusovega obrezovanja. — Enako Bog še zdaj kaznuje mali greh z boleznimi, z izgubami, revščino, nesrečami, raznimi obiskovanji. Marsikdo toži: S kom sem zaslužil, da me napada toliko boleznin in zadeva toliko nesreč? Glej, kristjan, že s prvim odpustljivim grehom si zaslužil kazen, in pozneje, koliko si jih še storil? Ali meniš, da se ti bo dal Bog brez kazni žaliti?

Prava kazen za male grehe je pa določena šele v večnosti. Dokler se duše drži najmanjši madež, ne more iti pred Boga. »Nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo.« (Raz. 21, 27.) Pravični sodnik je ustvaril vice, v katerih se čistijo duše, kakor zlato v ognjeni peči. Tam trpijo uboge duše, ki nimajo smrtnih grehov, ampak se pokoré le za neprestane časne kazni, ali pa odpustljive in še ne izpokorjene grehe. — In kako grozno je to trpljenje. Njihove muke so večje, kakor vsa časna trpljenja. »Lažje bi bilo« — pravi sv. Ciril — »vse muke, boleznin, trpljenja do sodnjega dne prenašati, kakor le en dan prestati v vicah.«

Tu se bodo pač grešniku oči odprle, da bo spoznal težo in pomen odpustljivih grehov.

To so torej odpustljivi grehi, katerim ljudje pripisujejo tako malo važnosti. Mi pač ne moremo več tako govoriti, ker smo spoznali, da je vsak tudi odpustljivi ali mali greh že sam na sebi dokaj veliko hudo, ki privede tudi veliko škode in nesreče čez človeka.

Sklenite torej danes, da ne boste nikoli lahkomisljeno in s prevdarkom storili kakega malega greha. Čujte nad svojimi čuti in svojim srcem, da vas izkušnja nikoli nepripravljenih ne napade, ker hudobni duh vedno išče, kako bi človeka v kak greh pahnil. — Ako se pa vkljub vaši pazljivosti primeri, da padete v greh, obžalujte ga takoj in se zavedajte svoje slabosti. Zato vnovič prosite Boga za odpuščanje, zatecite se k blaženi Devici Mariji, naj bi vas podpirala s svojo priprošnjo, da bi zanaprej bili bolj stanovitni in bi več Boga ne žalili. Sploh skrbimo, da bomo mogli na smrtni postelji s sv. Vincencijem Pavl. reči: »Sicer sem v svojem življenju storil marsikateri mali greh, pa nikoli ne z odprtim očesom (t. j. premišljeno), nikoli nisem z njim miru sklenil.« Amen.

Anton Žlogar.

Poslednja nedelja po binkoštih.

Ob vesoljni sodbi bomo spoznali ničevost svetnih dobrin.

In bode poslal svoje anđele s trobento in z velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od štirih vetrov od konca do konca neba.

Mat. 24, 31.

Kaj so pač dnevi našega življenja, kaj so vsa stoletja, ako jih primerjamo onemu velikemu dnevu vesoljne sodbe, katero nam slika današnji evangelij v tako strašnih barvah! Dan vesoljne sodbe je oni dan, ko bo človek uvidel, da je vse zemeljsko ničevo, ničemurno, da je samo eno bitje, ki je veliko, brez izpremenljivosti, in to bitje je Bog.

Sedaj naše srce ne spozna velikosti, veličastva božjega, kakor ga bode spoznalo oni veliki dan. Slepí ga namreč ničemurnost, sijaj zemeljskih dobrin, visokost zemeljskih časti. Mi smo sicer dolžni onim, ki na tem svetu zavzemajo kako častno mesto, vse spoštovanje in pokorščino in po vsej pravici. Toda včasih preslepi blesk zemeljskih časti naše oko, da izkazujemo zemeljskim dostojanstvenikom preveliko spoštovanje. To preveliko spoštovanje pa prevzame marsikaterikrat zemeljske močtce tako, da se imajo za nekake bogove. Toda oni veliki dan, na koncu časov nam bode nad vse jasno pokazal,

1. kako ničeve, nečimurne so vse zemeljske časti;
2. kako ničeve, ničemurne so vse zemeljske dobrine.

I. Kako težko je pojasniti velikašem, močtcem tega sveta, da verujejo v svojem srcu, da je zemeljsko dostojanstvo, zemeljska čast ničeva, ničemurna. Kako previden moraš biti v izrazih, kadar govoriš zemeljskim močtcem, da so pred Bogom vsi ljudje enaki, da Bog ne pozna razlike med plemenitimi in neplemenitimi! Kako previden moraš biti v izrazih, ako oznanjuješ svetnim močtcem trdi nauk, da morajo tudi pokoro delati, ako so grešili, da je dal Bog tudi za plemenite, bogate, da tudi za one, ki so v visokih službah, deset božjih zapovedi, da cerkvene zapovedi vežejo tudi plemenite, bogate ljudi. Mi slabi oznanjevalci besede božje jim moremo ta neprijetni nauk oznanjevati samo s preprosto besedo, jim govorimo preprosto o tej resni resnici, jim razlagamo s preprosto besedo sveto pismo; mi jih moremo samo prositi in jih opominjati njihovih dolžnosti; prisiliti pa jih ne moremo, da bi tudi po tem nauku, po tej resnici

živeli. Desnica pravih oznanjevalcev svetega evangelija se ne oklepa meča, ampak je povzdignjena k blagoslovljenju.

Toda na koncu dni, na oni veliki dan jih bodo prisilili angeli božji, da bodo verovali to resnico. Jezus Kristus bo na koncu dni prišel z veliko slavo in močjo k vesoljni sodbi. Razposlal bo angele s trombo na ustih in mečem v roki. Prestrašen glas se bo zaslišal po vesoljni zemlji, in celo mrtvi v grobovih ga bodo zaslišali: *Surgite mortui, vstanite mrtvi, vstanite iz grobov, pojdite k vesoljni sodbi!* Angeli ne bodo rekli: *Vstanite vi, kralji, knezi, premagalci in osvojitelji narodov, vi slavni junaki, vi carski in kraljevi dvojniki, teh in enakih naslovov ne bo več; razjedel jih bode davno črv zemeljske minljivosti. Turoben naslov: Mortui, mrtvi bode naslov vseh, beračev, delavcev kakor veličanstev, presvitlih, prevzvišenih in preblagorodnih.* »Vstanite«, in nenadoma bodo morali vstati iz svojih grobov. Vstali bodo zopet k življenju, dasi so že stoletja, da tisočletja spali spanje smrti. Toda ne bodo našli onega bleska, onega sijaja, ki je bil vzrok, da so v svojem zemeljskem, minljivem življenju pozabili na Boga, toda ne bodo našli onega sijaja, onega bleska, s katerim so jih pokopali. V zlatu in škrlatu so bili rojeni, zlato in škrlat sta pokrivala v življenju njihove grešne ude, toda iz groba bodo vstali na vesoljni dan v prahu in pepelu. V življenju njihovem na zemlji je bilo veliko pripravljenih, da jim postreže; oni trenotek pa ne bo nikogar, ki bi jim roko podal in jim pomagal iz groba.

Kje bodo tedaj njihovi grbi, njihovi blesteči naslovi, njihovi mnogobrojni redovi, njihovo premnogobrojno spremstvo, kje njihovo plemstvo, kje njihovo zlato in srebro! Na tem svetu imajo plemenitaši, bogataši povsod prednost. Toda, bodo tudi na sodni dan plemenitaši, bogataši prvi? Bodo plemenitaši, bogataši prvi na sodni dan vstali iz grobov iz prahu, iz bogatih, razkošnih družinskih rakev? Bodo plemenitaši in bogataši zaradi svojih umetnih krst, razkošnih in dragih pogrebov, zaradi svojih dragocenih nagrobnih spomenikov, zaradi svojih slavnih prednikov in potomcev, zaradi obširnih rodovnikov v kraljestvu smrti in na dan vesoljne sodbe prvi? Ne, pravi sv. Janez; vsi, ki bodo vstali iz grobov, bodo enaki. »Videl sem mrtve«, pravi sv. apostol Janez, »velike in male stati pred prestolom božjim.« (Apoc. 20, 12.) Mi vsi, bogati in ubogi, učeni in nevedni, slavni in nepoznani bodemo enaki. Kako se bodo zavzeli oni, ki so bili na tem svetu slavni, bogati, ugledni, ko bodo videli, da so oni poveličani, katere so v zemeljskem, minljivem življenju teptali z nogami, katerim v zemeljskem življenju niso privoščili niti lepega pogleda.

Za vse, uboge in bogate, za nevedne in učene, za nepoznane in slavne bode napočil dan, strašni dan vesoljne sodbe. Oni strašni dan bodo stali brezbožni bogatini med brezbožnimi ubožci, brezbožni močotci tega sveta bodo stali med svojimi

brezbožnimi podložniki, brezbožni učenjaki med brezbožnimi nevedneži, brezbožni plemenitniki med brezbožnimi proletarci. Kaj bo ločilo oni strašni dan brezbožne bogatine od brezbožnih siromakov, kaj brezbožne učenjake od brezbožnih nevednežev, kaj brezbožne plemenitnike od brezbožnih neplemenitnikov? Samo njihove pregrehe, v katere jih je zapeljalo njihovo bogastvo, njihova lažiučenost, njihovo plemstvo. Njihove pregrehe, vtisnjene na njihovo čelo, bodo značilno znamenje, ki jih bode ločilo od brezbožnih siromakov, od brezbožnih nevednežev, od brezbožnih neplemenitnikov. Ne kraljevo žezlo, ne kraljeva palica jih bode ločila od drugih, ampak njihove hudobije, pregrehe bodo jasno pričale, kaj so bili v svojem zemeljskem življenju. Od njihove nekdanje slave jim ne bode drugega ostalo, kakor njihove pregrehe. Nehali bodo biti veliki gospodje, a veliki grešniki bodo ostali na veke. Tukaj so zbuvali pozornost z bleskom svoje obleke, z množino svojih služabnikov in strežajev in spremljevalcev, a na sodni dan, na oni veliki dan solza in joka pa bodo zbuvali pozornost z množino svojih pregreh. Tedaj jih ne bode nihče poznal kot bogatine, ampak kot bogatine, ki so svojemu bližnjemu izsesavali kri in mozeg, tedaj jih ne bode nihče poznal kot slavnoznanen učenjake, ampak kot lažiučenjake, ki niso hoteli v svoji ošabnosti in lažimodrosti verjeti večni resnici, ki so mnoge, mnoge druge uropali najdražjega zaklada, sv. vere, tedaj ne bode nikdo spoznal v njih mogočne kralje, ampak kralje, ki niso ravnali s svojimi podaniki kot z ljudmi, ampak kot z živino.

II. Kaj bomo videli oni strašni dan, kaj bomo občutili oni dan strašnih stisk, ko bomo vstali iz grobov? »Solnce bode otemnelo in luna ne bode dala svetlobe in zvezde bodo padale z neba in moči nebeške se bodo gibale.« (Mat. 24, 29.) Preroki starega zakona, ljubljenci božji, trepetajo strašne groze, ko prerokujejo o strašnosti vesoljne sodbe. Zemlja se bode končno utrudila nositi in gledati grozoto človeških pregreh, bode končno začela maščevati razžaljenega Boga. Nesrečna Sodoma! Ogenj z neba je bila zate strašna kazen. Toda oni dan »jeze, stiske in strahu« (Mod. 1, 15) bode zemlja iz svojega osrčja poslala na svoje površje še strašnejši ogenj, ki bo uničil vse zemeljsko površje, ki bode vžgal strašen svetoven ogenj. »Prišel bo pa dan Gospodov kakor tat, ob katerem bode prešlo nebo z velikim pokanjem, prvine se bodo od vročine raztopile, in zemlja in stvari, ki so na njej, bodo zgorele.« (Petr. 3, 10.)

V onih razkošnih, ponosnih mestih, v katerih se je košatila ošabnost, ničemurnost, mesenost, razkošnost, ne bode ostal kamen na kamnu. Od njihovega razkošja ne bode nič preostalo. »Glejte, vaša hiša vam bode pusta puščena.« (Mat. 23, 28.) Oni mogočni slavoloki, oni spomeniki iz marmorja in rude in vsi spomeniki domišljene nesmrtnosti, bodo izginiili, kakor izgine sneg ob toplem pomladanskem solncu. Od njih ne bode drugega

preostalo, kakor prah in pepel. Oh, ono zlato tele bogastva, pred katerim smo pripogibali z največjo spoštljivostjo svoja kolena, pred katerim smo zažigali kadilo ljubezni; naše premoženje, katerega smo si znabití nakupičili z goljufijo, naše premoženje, ki znabití kar kaplja solz našega bližnjega, se bode izpremenilo v prah in pepel.

Oni ponosni gradovi, pri katerih je prav pogostokrat položila krivičnost temeljni kamen, one ponosne palače, katere so pogostokrat pozidali žulji siromakov, one nenravne podobe, one brezbožne knjige, ki so toliko nedolžnih duš zastrupile in umorile, ono razkošno pohištvo, ona dragocena oblačila, oni dragoceni lišp, ona sumljiva darila, ki so bila mnogokrat cena neumrjohih duš; glejte, vse to bode uničil plamen razžaljeno božjo pravico maščujočega ognja. To bode zadnja usoda vseh zemeljskih dobrin, vseh mest, dežel, vseh kraljestev in cesarstev, vsega sveta, vseh ljudi.

Grešnik, misli si, da je zate že napočil oni dan, da je današnji dan oni strašni dan jeze, stiske in strahu. Misli si, da vidiš, kako je izpremenil vse uničujoči ogenj oni strašni dan vse dobrine tega sveta v prah in pepel. Glej, ta prah, pepel vsebuje vso zemeljsko ničemurnost, minljivost. Glej, to minljivost si tako ljubil, za to minljivost si delal, se potil, se trudil toliko časa, toliko let. Na to minljivost si vedno mislil, vedno navezoval svoje srce, tej minljivosti si žrtvoval svoj čas, svojo večnost, svojo neumrljivo dušo, da, tej minljivosti si žrtvoval vse, celo svojega Boga. Glej, zdaj te je vse zapustilo! Ostala ti bode samo jeza tvojega Sodnika, mogočnost tvojega Boga.

Ljubljeni v Gospodu! Ali hočemo do onega dneva jeze in solza odlagati, da spoznamo svojo zmoto, da spoznamo ničevost svetnih časti in dobrin, na katere imamo navezано svoje srce, katerim žrtvujemo mnogokrat svojo dušo in svojega Boga? Ali še hočemo nadalje živeti v tako veliki, osodepolni zmoti? Mi sami priznavamo, da smo se mnogokrat v življenju zmotili, da se mnogokrat v življenju motimo. Ko nam pridejo leta duhovne zbranosti, tedaj se mnogokrat spomnimo svojih otročarij, katere smo počenjali v svojih otroških letih in, če se spomnimo, kako brezpomembne reči so bile, zaradi katerih smo se premenogokrat bridko jokali, tedaj se sami sebi smejimo. Mislimo si sami pri sebi: Kako otročji sem bil takrat. A ne samo otročarije naših otroških let nam pridejo večkrat v spomin v jeseni našega življenja, ampak z boleščjo v srcu se tudi mnogokrat spominjamo, da nam je v brezdelnosti, brezkoristnih zabavah teklo tudi poletje našega življenja. Kajne, mnogokrat si očitamo z bridkim kesanjem: Kako nespameten sem bil v svojih mladeniških letih? Čim bolj se nagiba naše življenje k večeru, tembolj se nam odkrivajo zmote, napačni pojmi, katere smo imeli o človeškem življenju. Vse naše dejanje in nehanje minulih dni se nam razodeva

popolnoma v drugačni luči. Kako šele v popolnoma drugačni luči se razodeva človeku njegovo življenje, ko je napočila zanj smrtna ura, ko mu vse pravi, da stoji pred vrati večnosti? Kar se mu je nekdanj dozdevalo prijetno, mično, lepo, dražestno, resnično, se mu sedaj, ležečemu na smrtni postelji, dozdeva neprijetno, nelepo, ostudno, neresnično, goljufivo. To priznava umirajoči svojim prijateljem, priznava vsem, ki obdajajo njegovo smrtno posteljo; to priznanje je njegov zadnji zdihljaj. V kakšni luči se bode odkrivalo šele človeku njegovo življenje, ko bode stal na dan bridkosti in solza pred neskončno pravičnim sodnikom? Jasno pred vsemi ljudmi, pred vsemi nebesi bode priznal, da je vse zemeljsko, ničevno, ničemurno, goljufivo. Dragi v Kristusu! Ali še hočemo nadalje imeti napačne pojme o človeškem življenju? Ako bodemo v tem življenju imeli napačne pojme o človeškem življenju, ako bodemo nadcenjevali svetne dobrine, tedaj bodemo oni dan solza bridko objokovali to svojo veliko zмотo. Otresimo se napačnih zmot v človeškem življenju! Imejmo človeško življenje za to, kar je v resnici! Smatrajmo vse svetno za ničemurnost! Cenimo svojega Boga višje kot vse dobrine tega sveta! Ne zaničujmo ubogih, siromakov, ampak jih ljubimo kot svoje brate! Skrbimo, da postanemo bogati na zasluženju za nebesa in na čednostih. Biti bogat na zasluženju za nebesa, biti bogat na čednostih, to je pravo bogastvo. Amen.

Po Tschupicku P. Dionizij Dušej.

Katehetične pridige.

XLVIII. Sv. Rešnje Telo.

Moje meso je res jed, in moja kri je
res pijača. Jan. 6, 56.

Pri sv. krstu smo postali otroci božji, pri sv. birmi vojščaki Kristusovi, ki naj bojujemo duhovni boj zoper sovražnike Gospodove, zoper sovražnike našega zveličanja. — Naši cesarski vojaki, kadar se urijo v orožju in se bojujejo zoper sovražnike domovine, ne morejo skrbeti za svojo hrano, zato jo jim daje njihov cesarski gospodar vsak dan, da imajo dovolj moči, ustavljati se moči sovražnikovi.

Ravnotako daje naš nebeški vojskovodja nam, svojim vojščakom v duhovnem boju duhovno hrano, nebeški kruh, ki nam daje moč zoper božje in naše duhovne sovražnike. Ta nebeška hrana je zakrament sv. Rešnjega Telesa, ki je pravo telo in prava kri našega Gospoda Jezusa Kristusa pod podobama kruha in vina. O tem najsvetejšem zakramentu nam je govoriti in premišljevati. Da bomo mogli pa to vredno in dostojno opraviti,

obrnimo se k ljubemu Jezusu, skriteму v tabernaklju v podobi kruha, in ga počastimo iskreno in prisrčno: Češčeno in hvaljeno naj vedno bo, presveto Rešnje Telo!

Človeško telo je iz prsti in dobiva svojo hrano iz zemlje, da si pridobiva moči, ki jih potrebuje, da more opravljati svoja dela. Duša človekova je pa vdihnena od zgoraj in od zgoraj, iz nebes mora dobivati hrano, ki ji daje moči, ki jih potrebuje za svoje duhovno delo in duhovne boje zoper svoje sovražnike.

To duhovno hrano, ta nebeški kruh nam je preskrbel naš Zveličar na čudovit način.

Da bi ne osupnili apostoli in učenci, ko bi jim nenadoma podal to nebeško jed, zato jih je Jezus na to pripravil z obljubo, da jim hoče dati samega sebe za hrano. Ko je namreč pomnožil petere kruhe in dve ribi v puščavi, da je nasitil z njimi okrog pet tisoč mož, tedaj ga je hotelo ljudstvo povzdigniti za kralja. Toda on jim odvrne: »Resnično, resnično vam povem, ne iščete me, ker ste čudeže videli, temveč, ker ste od kruhov jedli in nasičeni bili. Ne delajte za jed, ki mine, ampak za jed, ki ostane v večno življenje, ki vam jo bo dal Sin človekov.« (Jan. 6, 26, 27.) »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel z nebes. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj, in kruh, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta.« (Jan. 6, 51, 52.) Zakaj moje meso je res jed, in moja kri je res pijača.« (Jan. 6, 56.)

S temi besedami je Jezus popolno določno napovedal in obljubil, da bo dal svoje meso za hrano in kri za pijačo za duhovno življenje. Zato se apostoli leto pozneje pri zadnji večerji niso nič čudili, ko Jezus vzame kruh v svoje roke, ga posveti in razlomi in ga jim poda, rekoč: »Vzemite in jejte, to je moje telo.« (Mat. 26, 26.) In ko vzame kelih in jim ga dá, rekoč: »Pijte iz njega vsi, zakaj to je moja kri nove zaveze.« (Mat. 26, 27, 28.)

S temi vsemogočnimi besedami je Jezus izpremenil kruh v svoje telo in vino v svojo kri, vendar tako, da je bilo njegovo telo pod podobo kruha in njegova kri pod podobo vina. Tako je pa storil iz ljubezni do nas, da moremo obstati ob njegovi pričujočnosti, ker naše telesne oči, ki ne morejo prenesti ustvarjenega solnčnega bleska, kako naj bi prenesle blišč neustvarjene lepote. Tako je storil, da ga more pod podobama kruha in vina sprejeti naše srce pod svojo revno streho.

O pobožnem mašniku Hieronimu se bere, da je nekoč po povzdigovanju goreče prosil Jezusa v sv. hostiji, da bi ga mogel videti v človeški podobi. In glejte, naenkrat se prikaže namesto hostije malo nebeškolepo dete na oltarju. Srečni mašnik je vzame v naročje in je pritisne na srce; ko pa pride čas zavživanja, tedaj pa zopet prosi Jezusa, da naj sprejme zopet podobo kruha, da ga more sprejeti v svoje srce.

Dobe se, ki govore, da ne morejo razumeti, in torej ne verjeti, da bi bil Jezus pod podobama kruha in vina pričujoč. Toda, ko bi mi verovali samo to, kar razumemo, bi nam bilo silno malo treba verovati. Kako malo razume človeški duh! Kdo pa razume, kako se na njivi izpreminja črna prst v zlato klasje in v belo moko? Kdo razume, kako se izpreminja črna zemlja na vrtu v belo, rdeče in modro cvetje, v pisano, sladko sadje? Kdo razume, kako se izpreminja zeleno rastlinstvo v živalih v belo mleko in rdečo kri? Kdo razume, kako se izpreminja v naših telesih kruh v naše meso in vino v našo kri?

Kamorkoli se obrne naše oko, so same skrivnosti, same uganke, in ti praviš, da ne moreš verjeti besedi Gospodovi, zato, ker ne razumeš, kako bi mogel On prebivati pod podobo kruha in vina. Obdan od samih skrivnosti, ne moreš verovati na besedo Gospodovo te skrivnosti. Ali morda misliš, da On, ki je izpremenil vodo v vino, ki je z malo kruhi nasitil tisoče ljudi, On, ki je kazal svojo oblast nad morjem in viharjem, nad boleznimi in celo nad smrtjo, ne more izpremeniti kruha in vina v svoje telo in kri? Pač moramo vsi vzdikniti z apostolom Petrom: »Gospod, h komu naj gremo? Ti imaš besede večnega življenja.« (Jan. 6, 69.)

Sv. Janez evangelist začne popis zadnje večerje z besedami: »Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je ljubil do konca.« (Jan. 13, 1.) In res je ljubil ne le svoje apostole, temveč vse svoje vernike do konca sveta in je to tudi pokazal pri zadnji večerji. Ko je bil namreč dal svojim apostolom zaužiti svoje telo in svojo kri pod podobama kruha in vina, tedaj je izrekel tudi prevažne besede: »To delajte v moj spomin!« (Luk. 22, 19.) S temi besedami je dal apostolom moč in oblast, delati to, kar je ravnokar storil sam, namreč izpreminjati kruh v njegovo telo in vino v njegovo kri, in sicer z besedami: To je moje telo in: To je kelih moje krvi, katere naj izrečejo nad kruhom in vinom.

Apostoli pa so odločeni, da dajo svoje življenje za svojega Učenika, in vendar je Jezus svoje ljubil do konca in hotel pri njih ostati do konca sveta; zato so apostoli oblast, ki so jo prejeli pri zadnji večerji od Jezusa, podeljevali svojim naslednikom škofom in mašnikom s poklado svojih rok. In škofje in mašniki izpreminjajo še vedno pri daritvi sv. maše ob povzdigovanju z Jezusovimi besedami: »To je moje telo« in »to je kelih moje krvi« kruh v njegovo telo in vino v njegovo kri. Da se kruh in vino po teh svetih besedah izpremenita v telo in kri Jezusa Kristusa, mora biti kruh iz pšenične moke in vino iz grozdja vinske trte.

Jezus je postavil ta najsvetejši zakrament, ker je ljubil svoje in hotel pod podobo kruha tudi kot človek prebivati med njimi. Noč in dan je tu v tabernaklju v monštranci med nami in ob slovesnih procesijah gre še z nami

venkaj iz cerkve med naše hiše, vrtove in polja, da blagoslovi naša bivališča in delo naših rok. V mašnem kelihu na oltarju se pa neprenehoma po vsej vesoljni zemlji daruje svojemu nebeškemu Očetu za odpuščenje grehov in naše zveličanje. V obhajilnem kelihu pa čaka tu noč in dan, da je vedno pripravljen stopiti kot naša dušna hrana v naša revna, pomoči potrebna srca.

In tu v tabernaklju pod podobama kruha in vina ni samo njegovo telo in kri, tu je ves Jezus živ in veličasten kot gori v nebesih na desnici Očetovi. V njegovem živem telesu se tu pretaka njegova živa kri, tu bije in čuje zate živo srce tvoje ga dobrega Pastirja, tu kliče za nas darovani Odrešenik k svojemu Očetu: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« (Luk. 23, 34.)

Pa odkod vemo, da je pod tiho in mirno podobo kruha in vina pričujoč živ Jezus Kristus z dušo in s telesom, s krvjo in mesom, kot Bog in človek? Gospod sam nam je to povedal. Govori namreč: »To je moje telo, ki bo za vas dano« (Luk. 22, 19.), in »to je moja kri nove zaveze, katera bo za njih veliko prelita.« (Mat. 26, 28.) Torej telo, ki bo šele v smrt dano, mora biti živo, in kri, ki bo šele prelita, se mora zdaj pretakati v živem telesu.

Pa ne samo to, temveč, ker Jezus ljubi vsakaterega izmed nas, zato je pričujoč v vsaki sveti hostiji in tudi v vsakem delu sv. hostije in v vsaki kapljici presv. Rešnje Krvi ves in živ Jezus, da ga more vsakdo vsega prejeti v svoje srce.

Kakor ste danes slišali vsak ves moj govor in vsi isti govor, akoravno sem ga izrekel samo enkrat, tako prejmo pri obhajilni mizi vsi istega Jezusa, vsak vsega in celega.

Srečni smo katoliški kristjani, da imamo tako blizo svojega Boga, ki nas brani in varuje, tolaži in razveseljuje in hrani in kreпча našo dušo. Da bi nam pa olajšal našo vero v svoje skrivnostno bivanje na oltarju, je pokazal na svetih hostijah očitvidne čudeže: prikazal se je v sveti hostiji kot malo dete ali jagnje, iz ranjene svete hostije je pritekla sveta Kri, pri cerkvenih požarih so ostale samo svete hostije ohranjene, mnogo svetnikov in svetnic božjih se je živilo edinole s tem nebeškim kruhom.

Bodimo hvaležni Jezusu za ta predragoceni dar, ki nam ga je zapustil, izkazujemo mu božje češčenje s tem, da mu ponižno pripogibamo do tal svoje koleno, v cerkvah, ob procesijah in na potih k bolnikom, da ga pogosto obiskujemo in častimo v tabernaklju, lepšamo hiše božje in se vedno zavedamo, koga imamo v svoji sredi, da se nam ne bo moglo očitati kakor Judom: »V sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate« (Jan. 1, 26.), temveč da nam bodo veljale besede: »Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih« (Mat. 10, 32.) in: »Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda.« (Preg. 8, 35.)

Ferdinand Gregorec.

XLIX. Daritev sv. maše.

To je moje telo, ki bo za vas dano.
Ta kelih je nova zaveza v moji krvi,
ki bo za vas prelita.

Luk. 22, 19, 20.

Hudo je bilo razžaljenje, katero sta storila Bogu Adam in Eva, začetnika človeškega rodu, in brez števila so žaljenja, ki jih prizadevajo človeški otroci vse čase in po vesoljni zemlji nebeškemu Očetu. Večno kazen in večno pogubo zasluži ves človeški rod, toda v nebesih je dobil svojega zagovornika, iz nebes je dobil svojega odrešenika Sina božjega, Jezusa Kristusa. On je hotel potolažiti opravičeno jezo božjo, On poravnati vso človeško krivdo in zadostiti za vse zadolženje.

Sveta dežela, Jeruzalem z vrtom Getzemani in z goro Kalvarijo so bili priče njegovega zatajevanja, ponižanja, trpljenja in smrti, katero je daroval Očetu v zadoščenje krivic človeškega rodu.

Toda ker Zveličar ljubi svojega nebeškega Očeta in ljubi tudi nas revne človeške otroke, zato mu ni bilo dovolj, da bi se daroval samo enkrat za nas svojemu Očetu na gori Kalvariji, temveč se hoče darovati vedno in po vsi zemlji do konca sveta. Zato je pri zadnji večerji postavil sveto mašo, ki je daritev nove zaveze, pri kateri se Jezus Kristus nekrvavo daruje svojemu nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina.

Daritev sv. maše je ista daritev kot daritev Kristusa na križu. Saj je isti dar, ki se daruje, namreč Jezus Kristus, na križu in oltarju in isti, ki daruje samega sebe, Jezus Kristus. Razloček je samo ta, da se je na križu daroval tako, da je trpel, prelivaval kri in umrl, na oltarju pa ne trpi in ne umrje več.

Vendar pa nam predočuje daritev sv. maše trpljenje in smrt Jezusa Kristusa na križu. Pri povzdigovanju je ločena podoba kruha, ki je na oltarju, od podobe vina v kelihu, in tako kaže smrt Gospodovo, kakor bi se nam dozdevalo, da je mrtev človek, ki ga najdemo ležati bledega obraza v lastni krvi. Tudi že sama podoba kruha ali vina nas spominja trpljenja. Koliko mora prestat pšenično zrnje, da postane iz njega kruh. Ponižati se v zemljo, ondi segniti in pognati novo kal, ki se razvija na njivi ob mrazu in viharju, ob deževju in vročini se ne umakne s polja. Ko dozori, pa pride pod cepec ali v mlatilni stroj, od ondot v mlin, kjer se stave v prah, naposled pride pregneten v ognjeno peč. Samo trpljenje od začetka do konca. Ali nas ne spominja na trpljenje Jezusa — od jaslic do križa. Isto se godi z vinsko trto in grozdem, dokler ga ne stisnejo v stiskalnici, da dá zadnjo kapljo od sebe.

In dalje, ali se vam ne zdi Odrešenik pod podobo kruha in vina, kot bi bil popolno dan v človeške roke. Tu ostane mirno, kamor ga polože, in ostane ondi, dokler ga ne denejo drugam. Tu se ne ogne tudi svojim sovražnikom, kot pred Ancm in Pilatom, ne obrne proč svojega obličja od njih, ki ga zasramujejo, ki ga tepó in pljujejo v njegov obraz. Tu na oltarju prenaša tiho in mirno vse nespodobno vedenje in govorjenje v cerkvi, kot je mirno poslušal zaničevanje in kletev razbojnikov na križu in farizejev in pismarjev pod križem.

Ali se vam ne zdi, da se ponavlja isto zasramovanje na oltarju, kot je je pretrpel Jezus na križu.

Po pravici torej moli sv. Cerkev: »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil« — in nas s tem opominja, da naj nas sv. Rešnje Telo opominja vedno trpljenja Gospodovega. Bodimo torej pri sveti maši pričujoči, kot bi bili na gori Kalvariji pod križem Kristusovim z Marijo, sv. Janezom in Marijo Magdaleno.

Sv. maša nas pa ne spominja samo na trpljenje Gospodovo ob njegovi daritvi na križu, temveč nam naklanja tudi s a d o v e t e d a r i t v e.

Najiminitnejši sad sv. maše je o d p u š č a n j e g r e h o v. Ako se grešnik rad udeležuje daritve sv. maše, se bo lahko izpreobrnil. Spomnimo se desnega razbojnika, ki se je izpreobrnil pri krvavi daritvi na križu. Pravičnemu se pri sv. maši odpuščajo mali grehi in kazni za greh, ki bi jih moral na tem svetu ali v vicah trpeti. Dalje Bog naše prošnje pri sv. maši rajši usliši, nam daje blagoslov in srečo pri vseh naših opravilih in nam bo po smrti še posebno poplačal našo gorečnost za sveto daritve.

Sv. Izidor je hodil vsak dan k sv. maši. Hlapci ga zatožijo gospodarju in ta ga pokliče na odgovor. Toda sv. Izidor odgovori brez strahu: »Ako zapazite, da zavoljo sv. maše kaj manj storim kot drugi, odtrgajte mi toliko pri plači.« Toda gospodar se je prepričal, da Izidor stori mnogo več kot drugi delavci in je videl tudi, da so angeli opravljali njegovo delo namesto njega.

Sadovi in milosti sv. maše so toliki kot oni krvave daritve na križu. Kakor se je Odrešenik daroval na križu za vse človeštvo, tako se daruje vsaka sv. maša za vse človeštvo. V stari zavezi, ko še ni bilo presvete mašne daritve, je Bog mnogokrat občutno kaznoval hudobijo in pregreho. Kdo se ne spomni na vesoljni potop, ko je Bog končal skoro vse človeštvo z vodo, ali na Sodomo in Gomoro, kjer je kaznoval nečistnike z žveplnim ognjem izpod neba. Menite li, da ni na svetu več toliko hudobije, kot je je bilo ob časih Noetovih, ali toliko izkvarjenosti, kot je je bilo v Sodomi in Gomori. Žal, moramo reči, da mnogo, mnogo več, in da kljub temu še živi človeški rod na zemlji, se imamo zahvaliti daritvi sv. maše, ki vsak trenotek

po vesoljni zemlji tolaži pravično jezo božjo in zadržuje za-
služeno šibo, ki bi imela zadeti nepokorni človeški rod.

Ako že vse človeštvo uživa sadove sv. maše, kolikor bolj
pa šele sv. katoliška Cerkev: verniki na zemlji in duše v vicah.
Prelepe in tolažljive so zlasti molitve pri črnih mašah, ki se
darujejo posebej za mir in pokoj naših umrlih.

Prav posebnih milosti sv. maše so deležni mašniki, ki daru-
jejo in zavživajo telo in kri Gospodovo pri presveti daritvi.
Potem so deležni velikih milosti oni, za katere se sv. maša pose-
bej daruje, to so oni, za katere se da mašno darilo za sv. mašo in
se jih mašnik imenoma ali posebej spominja pri sveti daritvi.
Posebnih milosti so deležni tudi oni, ki so pri sv. maši pričujoči.
Mašnik se jih posebej spominja dvakrat pri sv. maši, prvič, ko
daruje hostijo za sebe, za pričujoče, za žive in mrtve, in
drugič po spominu za žive, ko priporoča vse zadeve priču-
jočih v varstvo nebeškega Očeta. Jasno se vidi vpliv blago-
slova sv. maše na onih, ki so radi in pogosto pri sv. maši, vsi
taki namreč so navadno najboljši kristjani in srečni in zado-
voljni ljudje.

Daritev sv. maše, ki se daruje edinole Bogu, more se daro-
vati tudi v čast svetnikom in svetnicam božjim, v zahvalo za
dobrete in milosti, ki so nam jih pri Bogu izprosili, ali s prošnjo,
da bi nam jih izprosili v prihodnje.

Najsvetejše daritve, najvzvišenejšega opravila, kakršnega
ni najti več pod solncem, pa ne sme opravljati vsak človek,
temveč le v to posvečeni škofje in mašniki in nihče drugi. In
še ti se morajo na to najsvetejše opravilo vestno pripravljati,
opravljati je v posebni blagoslovljeni obleki, na posvečenem
oltarju in v posvečenih posodah. Pri presveti daritvi je vse
posvečeno, zato bodimo s svetim strahom in z največjim spo-
štovanjem pri nji pričujoči!

Saj nas sv. maša spominja in se pri nji ponavljajo največje
skrivnosti našega odrešenja. Posebno važni so poglobitni
deli sv. maše, namreč: evangelij, darovanje, pov-
zdigovanje in obhajilo. Pri teh delih moramo biti
posebno zbraneva duha in misliti na to, kar nam stavijo pred oči.

Pri sv. evangeliju se spomnimo na nauke našega
nebeškega Učenika, vstanimo in prekrižajmo se, da pokažemo,
da hočemo radi izpolnjevati besedo božjo in se nikdar sramo-
vati svoje vere in njenih naukov, obudimo hvaležnost zanje, ko
vidimo mašnika poljubiti sv. besede evangeljske. Ko mašnik
daruje Bogu kruh in vino, položimo tudi svoje srce poleg te
daritve in je izročimo v roke nebeškega Očeta, ki naj ravna z
nami po svoji dobroti in previdnosti. Pri povzdigovanju
se ozrimo v duhu na goro Kalvarijo, predočimo si Jezusa na
križu, molimo ga, obudimo živo vero, da je isti Jezus sedaj na
oltarju, obudimo upanje in ljubezen do njega in vzdihnimo, da
naj omije njegova presveta kri naše grešne duše. Pri mašniko-

vem o b h a j i l u zaželimo si tudi mi Jezusa v svoje srce in prosimo ga za one milosti in darove, ki jih daje onim, ki ga v resnici prejmo.

To so lepe in Bogu ljube misli, ki jih imejmo med sv. mašo. Misli pa tudi še takole: Pri sv. maši daruje mašnik in mi z njim nebeškemu Očetu, njegovega Sina, nad katerim ima dopadenje. Darujemo ga Bogu, ker je On naš Gospod in Stvarnik, ki vse vlada in ohranja, ki je gospodar našega življenja in naše smrti. Njemu se s tem poklanjamo, pripoznavamo svojo popolno odvisnost in mu darujemo, kar mu je najljubše. — Pomislimo pa tudi, kaj imamo od Boga. Z eno besedo: vse. Zdrave ude, zdravo družino, zdravo živino, hiša in vsa poslopja, polja, travniki in gozdovi, vse je Bog obvaroval in ohranil, nikake nesreče, ne na duši, ne na telesu, ne ognja, ne povodnji, ne bolezní, ne jeze in sovraštva, vse je bilo mirno in varno. Otroci so zdravi, pridni in ubogljivi, nedolžni in pobožni. Glej, to je vse dar božji, glej, to je blagoslov iz nebes in višje varstvo. Ali ne boš hvaležnega srca v duhu povzdignil z mašnikom nedolžnega Jagnjeta v podobah kruha in vina v zahvalo Bogu za vse te in še druge dobrote. — Kajne, spomniš se pa tudi na svoje življenje, na svoja mlada leta. Oh, koliko prestopkov in pregreškov, ako ne celo velikih in grdih pregreh. Kar strah te je pred obličjem najsvetejšega Boga. Toda z zaupanjem dvigni v duhu svoje roke in ponižno in skesano ponudi zaklano Jagnje božje za spravo in odpustčanje svojih grehov in kazni svojemu Očetu v nebesih. — In zdaj se ozreš v prihodnost, temna je in neznana. Kaj vse te lahko doleti in zadene. O nesrečah izveš dan za dnem. Vse to bi se lahko tudi tebi zgodilo. Ali se ne boš kot dete k očetu ali materi tudi ti ozrl k Bogu in ga zaupno prosil: Gospod, ohrani mene in moje, obvaruj nas vse nesreče, dušne in telesne! Ali ne boš izročil v božje varstvo, kar ti je ljubo in drago? Stori tako in zagotovil si boš dan za dnem, teden za tednom srečo in božji blagoslov za čas in večnost. Amen.

Ferdinand Gregorec.

L. Sveto obhajilo.

Kdor je moje meso in pije mojo kri,
ima večno življenje. Jan. 6, 55.

Preroka Elija je smrtno sovražila kraljica Izabela, zato je moral bežati pred njo in je prišel v puščavo tako truden, da je želel umreti. Vleže se pod brinjev grm in zaspí same slabosti. Prikaže se mu angel in ga zbudi, rekoč: »Vstani in jej!« Elija se zbudi in zagleda poleg sebe kruh podpepelnik in posodo vode. Já in pije in zaspí zopet. Toda angel ga zbudi vnovič, rekoč:

»Vstani in jej, imaš še dolgo pot.« Vstal je in jedel in pil in v moči te jedi je hodil štirideset dni in štirideset noči do božje gore Horeb.

Tudi naš pot življenja gre skozi puščavo te solzne doline do božje gore Horeb, do svetih nebes. Polno je truda, križev, nevarnosti in zalezovanj, da se marsikomu zagreni življenje, da si želi smrti kot Elija v puščavi. Toda za to utrudljivo pot nam je pripravil Gospod jedi in pijače in nam kliče vedno in vedno: »Vzemite in jejte, to je moje telo.« (Mat. 26, 26.) Telo Jezusa Kristusa, ki je prejemamo v s v. o b h a j i l u, je ona jed, ki nas krepča na potu življenja in nas popelje ob smrtni uri kot sv. popotnica na božjo goro Horeb, v veselje nebeško. Da bi to nebeško jed radi, pogosto in vredno prejemali, zato hočemo danes govoriti o s v. o b h a j i l u.

Katekizem imenuje sv. obhajilo »zavživanje telesa in krvi Jezusa Kristusa v zakramentu svetega Rešnjega Telesa«. To zavživanje se godi samo v podobi kruha, ker je Jezus tudi samo v podobi kruha ves pričujoč. Le duhovniki pri sv. maši zavživajo Jezusa pod podobama kruha in vina, sicer pa, ako prejmejo sv. obhajilo za zadnjo uro ali sicer, če ne morejo maševati, prejmejo sveto Rešnje Telo le pod podobo kruha.

To nebeško jed smo dolžni prejemati, ker je Jezus takoj pri zadnji večerji zapovedal: »V z e m i t e i n j e j t e!« (Mat. 26, 26.) Na drugem mestu pa govori: »Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« (Jan. 6, 54.)

Ako bi kdo ne hotel uživati telesne hrane toliko časa, da bi umrl, pregrešil bi se ravnotako, kot bi si končal življenje z nožem ali kroglo ali drugače. Ravnotako se pregreši, kdor ne uživa Tesela našega Gospoda Jezusa Kristusa, ker s tem vzame življenje svoji duši, ki je imenitnejša kot telo.

Prvi kristjani so v svoji gorečnosti prejemali sv. obhajilo pri vsaki sv. maši. Ko se je pa ta lepa navada jela stoletje za stoletjem močneje opuščati, je bila sv. Cerkev skoraj primorana, l. 1215. na svojem četrtem lateranskem zboru pod kaznijo izobčenja zapovedati, da se mora sv. obhajilo vsaj enkrat na leto prejeti, in sicer o velikonočnem času. Razentega smo dolžni, prejeti sv. Rešnje Telo kot popotnico v večno življenje, kadar smo smrtnonevarno bolni.

Seveda, kristjan, ki ima količkaj žive vere in ljubezni do svojega Zveličarja, bo večkrat v letu, ako ne vsak mesec, teden, ali celo vsak dan prejemal sv. obhajilo po želji sv. očeta, papeža Pija X., in radi velikih milosti, ki nam jih deli sv. obhajilo.

Sv. obhajilo nam deli namreč premnogo milosti. Ono nas združuje najtesneje s Kristusom. »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem« (Jan. 6, 57), pravi Gospod sam. Ko pride Zveličar v naše srce,

prinese tudi obilnost posvečujoče milosti in z njo pomnoži ono milost, ki jo moramo že pred sv. obhajilom imeti. Znano je, da se človek navadno obrne po družbi, v kateri biva, tako se tudi naše srce obrne po Jezusu, ako prebiva večkrat po sv. obhajilu v našem srcu. Tedaj postane naše srce podobno Srcu Jezusovemu, čisto, kot je njegovo, goreče za čast božjo, potrpežljivo, krotko in pokorno. Zmanjša nam Jezus v srcu nagnenje k hudemu in obuja nam tako ljubezen do Boga, kot jo je sam izrazil o samem sebi z besedami: »Moja jed je, da storim voljo njeга, ki me je poslal, in da dopolnim njegovo delo.« (Jan. 4, 34.) Koliko skritih zmag nad hudim in nad izkušnjavami izbojujejo, koliko zatajevanj in potrpljenja preneso svete duše z močjo sv. obhajila. Koliko, rekel bi, nadčloveških žrtev prinese misijonarji po deželah divjakov, strežniki in strežnice po bolnicah in pri oskrbi otrok, koliko trpljenja se prestopi po družinah in vse to vdanc v voljo božjo, z veselim srcem in prijaznim obrazom. Moč k temu je pa najti edinole v sv. obhajilu.

Pri sv. obhajilu se čistijo duše vsakokrat tudi malih grehov in se jim izbrisujejo časne kazni za greh. O, kako lepe so duše, ki pogosto, ki vsak dan prejemajo Jezusa v sv. zakramentu in se vsak dan očistijo tudi najranjših madežev. Zato se obvarujejo smrtnih grehov, v katere posebno lahko zabrede človek, ki se ne zmeni za male grehe. Kolika sreča pa je, se obvarovati za vedno smrtnega greha, biti vedno ljubeznjiv otrok božji! Naš sv. oče Pij X. so v veliki skrbi za to, da bi se ljudje obvarovali smrtnega greha, dovolili in zapovedali, da naj otroci že v prav nežni mladosti, da le morejo razločevati kruh nebeški od navadnega kruha, prejemajo sv. obhajilo. To so zaukazali prav zato, da bi Zveličar prišel v srce, ki še ni bilo nikdar omadeževano po smrtnem grehu, in da bi male, nedolžne otročiče varoval smrtnega greha.

Sv. obhajilo, ker nas varuje smrtnega greha, je pa tudi poročstvo srečne smrti in torej čistiljivega vstajenja in večnega življenja, in Zveličar sam pravi: »Kdor je moje telo in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.« (Jan. 6, 55.)

Seveda, ako hočemo, da bomo te velike milosti sv. obhajila tudi res prejeli, je moramo vredno prejeti. Da je bomo pa vredno prejeli, se moramo zanje dobro pripravljati. Sv. apostol Pavel resno pravi: »Naj torej človek presodi samega sebe, in tako naj je od tega kruha in pije od keliha.« (I. Kor. 11, 28.)

Priprava na sv. obhajilo je dvojna. Pripraviti se je treba na duši in na telesu. Duša mora biti čista smrtnega greha in pobožnega srca je treba pristopiti k sv. obhajilu.

Kdor ima smrtni greh na svoji vesti, se ga mora odkritosrčno in skesano izpovedati in tako dobiti odpuščenje grehov in posvečujočo milost božjo. Kdor bi pa vedoma v smrtnem

grehu prejel sv. obhajilo, bi hudo grešil. Tak človek si po besedah sv. Pavla »jé sodbo, ker ne razločuje telesa Gospodovega od navadne telesne hrane«.

Nevredno sv. obhajilo je grozna pregreha, predrzen božji rop, ki ga Bog pogosto in strašno kaznuje že na tem svetu.

Kadar pridejo mašnik s sv. popotnico v vašo hišo, tedaj prej pospravite iz hiše in izpred hiše vso nesnažo, potem pa ozaljšate sobo, pogrnete mizo, postavite nanjo sveče in sv. razpelo in druge podobe in cvetlice. Tako tudi ni še dovolj, ako pri spovedi očistite svojo vest smrtnega greha, temveč je treba še ozaljšati srce s čednostmi žive vere, upanja in goreče ljubezni, olepšati s cveticami ponižnosti in kesanja, zažgati kadilo iskrene molitve in srčnega hrepenenja po svojem nebeškem ženinu.

Tudi na telesu se je treba za sv. obhajilo tako pripraviti, kakor se spodobi za Kralja nebes in zemlje. Tešč moramo biti, od polnoči nič uživati, ne jesti in ne piti, da prejmemo kot prvo hrano oni dan to nebeško jed. Te zapovedi so odvezani le smrtnonevarni bolniki. K sv. obhajilu moramo pristopiti umiti, osnaženi in v spodobni obleki in sploh se moramo pred in po sv. obhajilu kolikor moč spoštljivo vesti.

Pred sv. obhajilom obudimo še popolno kesanje in se trkajmo ponižno na svoje prsi, ko mašnik trikrat govore: Gospod, nisem vreden . . . Kadar vas mašnik obhajajo, ne smete imeti glave sklonjene, usta odprite spodobno in jezik položite na spodnjo ustnico. Ko prejmete sv. hostijo, jo takoj zaužijte; ako bi se vam prijala ust, jo odločite le z jezikom.

Ko si prejel Jezusa v sv. obhajilu v svoje srce, tedaj se mu z a h v a l i za ta obisk in ga ponižno moli. Izroči se mu vsega in obljubi mu še enkrat, kar si mu obljubil pri spovedi. Prosi ga iskreno, da bi ne storil do prihodnje spovedi nobenega smrtnega greha. Potoži mu vse, kar te skrbi in boli in priporoči mu sebe, svoje starše, brate in sestre in druge sorodnike in dobrotnike, svoje dušne pastirje in učenike, in posebno ne pozabi, priporočiti Jezusu vernih duš v vicah. Po sv. obhajilu se pomudi nekaj časa, če le mogoče, vsaj četrtr ure v cerkvi, preden greš mirno, zamišljen v Jezusa na svoj dom, k svojim opravilom.

Dan sv. obhajila naj ti bo v resnici svet dan. Nikdar se ne spozabi, da bi ne vedel, kdo je v jutro obiskal tvoje srce, ne hodi take dneve v posvetne družbe, pojdi, ako je le mogoče, tudi popoldne v cerkev, beri kaj spodbudnega, obišči kakega bolnika in stori sploh kaj dobrega. Seveda, to morete storiti le v nedeljah in praznikih, druge dni pa bodite v mislih združeni z Jezusom v tabernaklju in darujte vsa dela in vse trpljenje ljubemu Zveličarju. — Prejemajte po tem navodilu sv. obhajilo, tedaj vam bo moč in tolažba v življenju, varstvo v smrti in večno plačilo v nebesih.

LII. Zakrament sv. pokore. (I.)

Pojdite, pokažite se duhovnom.
Luk. 17, 14.

Kristjan je postal v zakramentu sv. birme vojščak Kristusov in je prejel duhovno orožje, posebno milost Sv. Duha, da more po sv. veri živeti in jo do smrti pričati. Pri sv. obhajilu prejema pa duhovno hrano, nebeško jed in pijačo, telo in kri Jezusa Kristusa, ki mu daje moč, da ne omaga v duhovnem boju. Toda v boju najkrepkejši in najpogumnejši vojščak ni varen, da ga zadene orožje sovražnikovo, ki mu lahko prizadene bolečino ali tudi smrt. Zato pošiljajo vladarji s svojimi vojaki v boj tudi zdravnike in cele oddelke vojakov — bolniških strežnikov. Tako je preskrbel tudi naš nebeški vladar nam, svojim duhovnim vojščakom, duhovne zdravnike, ki nam ozdravljajo rane, ki jih prejemo naše duše v boju s hudobnim duhom in njegovimi privrženci. Ti duhovni zdravniki so škofje in mašniki, nasledniki apostolov, katerim je govoril Jezus po svojem vstajenju: »Prejmite Svetega Duha! Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« (Jan. 20, 22, 23.) Ti naši duhovni zdravniki zdravijo naše duše v z a k r a m e n t u s v. p o k o r e. Ozdravljenje je pa odvisno od ravnanja zdravnika in bolnika, zato bomo razložili, kako se je ravnati grešniku, ako hoče zadobiti v zakramentu sv. pokore svoje dušno ozdravljenje.

Ako hoče bolnik ozdraveti, je najprej potrebno, da spozna, da je bolan in da vé, kako bolezen ima. Zato je potreba, da opazuje samega sebe, in ko se je dodobra spoznal, se posvetuje z učenim zdravnikom, mu odkrito in natanko razodene vso svojo bolezen, njen početek, vzroke, njeno naravo in njene posledice. Pustiti mora, da ga zdravnik pregleda in preišče in mora odkritosrčno odgovarjati na njegova vprašanja. Nadalje se mora natančno držati zdravnikovih odredb, ogibati se vseh stvari, ki so zdaj provzročile bolezen, in vestno rabiti zdravila, ki jih je določil in predpisal zdravnik. Ako bolnik zanemari le eno teh stvari, je zastoj vse drugo, on ne more ozdraveti.

Prav isto se godi pri duhovnem zdravljenju. Najprej mora človek spoznati, da je grešnik, da je njegova duša ranjena, morda celo smrtno.

Bilo je na Nemškem. Neki krojač pride domov iz tujine, kjer je prišel ob vero. Semtertje je šel v cerkev, ker ga je bilo sram domačinov, da bi kazal očitno svojo brezvernost, toda k spovedi in sv. obhajilu pa ni šel nikdar. Nekega dne pa naleti na domačega župnika, ki se spusti z njim v pogovor. Med pogovorom prideta na vero in prejemanje sv. zakramentov. »Ždi se mi,« pravi župnik, »prijatelj, vi pa letošnjo veliko noč niste bili pri sv. obhajilu.« Krojač odgovori: »K sv. obhajilu bi že šel, toda iti prej k spovedi in reči: 'Jaz ubogi grešnik', tega ne morem,

to se pa ustavlja moji pameti.« »Ako ni druge zapreke,« dè prijazno župnik, »temu je pa lahko odpomoči. Pa recite pri spovedi namesto: Jaz ubogi grešnik, jaz »prevzetni« človek.« — Te resne besede mu gredo do srca, pomolči in se poslovi od župnika, in odslej ga ni bilo videti samo v cerkvi, temveč tudi pri spovednici in obhajilni mizi. Spoznal je svojo dušno bolezen.

Že telesno bolezen je težko spoznati, še bolnik sam ne vé dobro, kaj mu je, in večim zdravnikom se ne posreči vselej, priti vsaki boleznini do dna. V novejšem času so iznašli neke žarke, s katerimi spoznajo, kaj in kako je v človeškem telesu in določijo natanko bolezen.

Ravnotako je z dušnimi boleznimi, mnogokrat človek ne spozna samega sebe in ne vé, kako in kolikokrat se je pregrešil. Toda tudi za dušo imamo žarke, ki posvetijo v njeno dno, da vidimo, kako je njeno stanje. Ti žarki so razsvetljenje Svetega Duha, h kateremu moramo moliti vselej, preden začnemo preiskovati slabosti svoje duše, preden začnemo izpraševati svojo vest. — Zdravnik ima navado, da po nekem gotovem redu izprašuje in preiskuje bolnika, da dožene natanko njegovemu zdravstveno stanje. Tako moramo tudi mi po gotovem redu izpraševati svojo vest. Za prvo spoved moramo premisliti, kaj smo grešili od onega časa, odkar smo začeli spoznavati greh, pri drugih, kaj smo grešili od zadnje dobre spovedi, in pri veliki spovedi oni čas, za katerega hočemo ponoviti spovedi.

Premišljevali je treba, kdaj smo se zadnjikrat dobro izpovedali, in ali smo opravili naloženo pokoro; kaj smo v tem času grešili zoper deset božjih in pet cerkvenih zapovedi, smo se udeležili sedem poglavitnih grehov, vnebovpjiočih grehov, grehov zoper Svetega Duha ali tujih grehov? Ali smo grešili v mislih in željah, z besedo ali z dejanjem ali opuščanjem? Ali smo izpolnjevali dolžnosti svojega stanu? Prešteti moramo smrtne grehe po njihovem številu in preudariti okoliščine, ki greh zvečajo ali zmanjšajo ali celo izpremene. Da se število grehov dožene, je dobro, da premislimo, kolikokrat smo grešili morda na dan, na teden, na mesec ali na leto.

Pri izpraševanju vesti moramo biti tako skrbni, kot pri kakem drugem važnem opravilu, ne smemo biti ne prepovršni, vendar pa tudi ne preveč bojzljivi. Seveda, kdor bi skoraj nič ali pa prav površno izpraševal svojo vest, bi se že s tem smrtno pregrešil, ker se postavlja v nevarnost, da zamolči kak smrten greh. Kdor se izpoveduje pogostokrat ali vsak večer izprašuje svojo vest, temu pri izpraševanju vesti ni nikake težave.

Ni pa dovolj za ozdravljenje, da bolnik natančno pozna svoje bolezni, mora jih tudi zdravniku razodeti, kakor jih spozna. Le eno samo naj zamolči ali prikrije, pa ne more ozdraveti. Tako mora tudi grešnik razodeti svoje grehe spovedniku, ako hoče, da doseže zdravje svoje duše, odpuščenje svojih grehov.

Ako bi le en sam smrten greh zamolčal, mu ni nobeden odpuščen in duša neozdravljena.

Jezus je dal svojim apostolom in njihovim naslednikom oblast odpuščati grehe, toda s tem jim pa ni dal daru vsevednosti, da bi mogli vedeti za tvoje grehe, zato jih je treba razodeti.

Seveda je razodevati svoje grehe in slabosti težka dolžnost, vendar se nam ne bo zdela tako huda, ako pomislimo, da je spovednik tudi človek s človeškimi slabostmi in izkušnjavami, ki prav dobro pozna človeško hudo nagnenje in slabost, kateremu ne bomo povedali nič novega, akoravno mu razodenemo največje grehe. Spovednik ima usmiljenje z grešnikom, saj mora imeti srce očeta izgubljenega sina, mora imeti srce Dobrega Pastirja, od katerega je dobil oblast, odpuščati grešnikom grehe. On vé, da je grešil sv. Peter, da je preganjal Cerkev božjo sv. Pavel, on vé za slabosti drugih ljudi, meniš li, da se bo čudil in strmel, da si grešil ti, ko vé, da so padli stebri sv. Cerkve.

Spovednik tudi ne sme nikomur ničesar omeniti, kar je slišal pri spovedi, niti spovedancu samemu izven spovedi. Pod težkimi kaznimi mu je to prepovedano, in mnogo spovednikov je rajši pretrpelo največje težave, da celo smrt, ker niso hoteli izdati nobene spovedne skrivnosti. Med njimi sv. Janez iz Nepomuka, katerega je dal kralj Vaclav vreči v vodo, ker ni hotel razodeti, kar se je izpovedala kraljica. Kot plačilo zvestobe v poklicu je Bog ohranil njegov jezik nestrohnjen.

Spovedniku celo napraviš veliko veselje, ako se mu obtožiš vseh svojih, četudi velikih in grdih grehov. Ali se ne bo veselil spovednik takega grešnika, nad katerim imajo celo angeli v nebesih veselje.

Naposled pa tudi sv. Cerkve ne določa spovednika, kateremu se moraš izpovedati. Ako se ti težko zdi obtožiti se znane spovedniku, pojdi k onemu, ki te ne pozna, da lažje odkriješ vse slabosti svojega življenja. Koliko bolje je zdaj razodeti svoje grehe na skrivnem enemu človeku, kot sodni dan pred vsem svetom biti osramočen. In koliko časa hočeš zamolčavati svoje grehe? Ali ne veš, da jih boš povedal vedno težje? Grešnik, ki zamolčuje svoje grehe, je podoben onemu zamorcu, ki ga je videl puščavnik Arzenij v prikazni nabirati drva. Ko jih nabere dovolj, jih poveže v butaro in jo hoče dvigniti na ramo, toda ni jih mogel vzdigniti, pretežka so bila. Zdaj priloži še nekaj polen in hoče zopet vzdigniti, seveda jih je mogel še manj zadeti na ramo. Tako grešnik, kolikor več grehov si nakoplje z nevrednimi spovedmi, toliko težje mu jih je povedati.

Torej namesto da bi imel nemirno življenje in nesrečno smrt, opravi odkritosrčno svojo spoved, in sicer se obtoži svojih grehov n a t a n č n o. Izpovej se vseh smrtnih grehov, njihovega števila in okoliščin, ki izpremene vrsto greha ali store iz malega smrtni greh. Če bi morda kaj ukradel, moraš povedati, koliko-

krat, po koliko in kje. Ako si ukradel veliko, si storil smrten greh, ako bi ukradel v cerkvi, si storil božji rop. Zopet je kaj drugega, če pretepeš svojega tovariša, ali napadeš svoje starše, ali celo mašnika.

Izpovej se tudi odkritosrčno, povej vse, kakor se spominjaš, ne izgovarjaj se, ne izmanjšuj in olepšuj grehov in ne zvrčaj krivde na druge. Vendar naj se grehi, četudi grdi in nesramni, povedo s spodobnimi besedami.

Govoriti je treba razločno in vendar samo tako glasno, da te sliši samo spovednik. Ako bi slučajno slišal koga izpovedovati se, si dolžan o tem strogo molčati, ako bi pa namenoma poslušal, bi se hudo pregrešil. Tudi ni dobro govoriti o svoji spovedi, o pokori in naukih, ki si jih prejel v spovednici.

Kdor je dobro izpraševal svojo vest in se hotel odkritosrčno izpovedati, pa je vseeno pozabil kak smrten greh, mu je z drugimi vred odpuščen, povedati ga je pa treba pri prihodnji spovedi.

Kdor pa iz lastne krivde zamolči kak greh, mu ni noben greh odpuščen, stori božji rop, in ako hoče zadobiti kdaj odpuščanje grehov, mora se izpovedati zamolčanega greha, da ga je zamolčal in kolikokrat zamolčal, mora povedati še vse smrtne grehe, ki jih je storil in že povedal pri zamolčanih spovedih, kolikokrat je prejel nevredno sv. obhajilo, kolikokrat o veliki noči, in ako je prejel še kak drug zakrament.

Zakrament sv. pokore je velika dobrota božja, glejmo, da jo bomo rabili v zveličanje, ne pa v večno pogubljenje.

Ferdinand Gregorec.

LII. Zakrament sv. pokore. (II.)

Pretrgajte vaša srca in ne vaših
oblačil. Joel, 2, 13.

Pri telesnih boleznih zadostuje, da jih razodeneš zdravniku, pri dušnih boleznih pa to ne zadostuje, temveč moraš tudi imeti kesa nje nad njimi, ako hočeš doseči odpuščanje grehov. In sicer je kes najbolj potreben, da opravimo vredno zakrament sv. pokore; brez kesa bi bila spoved nevredna in neveljavna in naj bi si še tako natančno izprašal vest in še tako odkritosrčno se izpovedal. Ker je tedaj kes tako važen, da, najvažnejši del zakramenta sv. pokore, zato moramo obširneje o njem govoriti.

»Kes je dušna žalost in stud nad storjenimi grehi.« Da je kes res zadosten za vreden prejem zakramenta sv. pokore, mora biti n o t r a n j. Grešniku se mora greh res studiti in mu

biti res žal, da je storil greh. Ako bi kdo le rekel, da obžaluje grehe, srce in duša pa za to nič ne ve, bi to ne bil pravi kes. Kes, ki je potreben za vredno spoved, mora biti tudi nad vse velik, da je grešniku bolj hudo, da je storil greh, kot bi imel pretrpeti vsako drugo hudo reč. Kesati se moramo tudi vseh storjenih smrtnih grehov, ker mora biti kes splošen. Ako bi se ne kesali le enega smrtnega greha, nam ne more Bog odpustiti nobenega greha, ker nas ne more ljubiti, ako se nam zdi dobro, da smo ga tudi le enkrat smrtno razžalili. Kdor pa nima smrtnih grehov, kesa naj se pa svojih malih grehov, ali vsaj enega ali pa že odpuščenih smrtnih grehov, da zadobi odpuščanje, ker brez kesanja ni odpuščanja.

Za zakrament sv. pokore potrebni kes mora biti tudi nadnaraven. Kes je nadnaraven, kadar se grešnik kesa s pomočjo milosti božje in iz nadnaravnih nagibov, namreč, kedar se kesa, ker je razžalil Boga, ki je neskončno popoln in dober in ljubezniv, od katerega imamo vse, kar smo in kar imamo; ako se kesa, ker je moral zavoljo njegovega greha Jezus Kristus bridko trpeti in umreti, ker je izgubil nebesa in zaslužil pekel in druge kazni, in ker je greh, kot upor zoper Boga od strani ubogečga človeka, sam na sebi grd in ostuden.

Samo naraven kes, kedar se grešnik kesa zavoljo škode ali sramote, ki si jo je nakopal z grehom, nima za zakrament sv. pokore nikake veljave, ker se grešnik ne kesa zavoljo Boga, temveč zavoljo samega sebe.

Nadnaravni kes je dvojen: popoln in nepopoln. Popolni kes imamo, kadar se kesamo edinole zavoljo Boga in se ne oziramo prav nič na sebe. Z nami naj se zgodi, kar hoče, naj nas zadene kakršnokoli trpljenje, ni nam mari, oziramo se le na Boga in nam je hudo, da smo razžalili neskončno dobroto. Tak popoln kes je Bogu tako ljub in drag, da odpusti grešniku grehe, da ima le željo se jih izpovedati, ako bi se jih dejansko tudi ne mogel. S popolnim kesom si lahko zadobi odpuščanje grehov n. pr. kdor bi prišel v nevarnost utopiti se ali drugače ponesrečiti se ali sploh, kdor ne more v smrtni nevarnosti dočakati prihoda duhovnikovega. Tudi vsak smrtni grešnik naj bi takoj po storjenem smrtnem grehu obudil popolni kes, sosebnost naj ne pozabi tega zvečer, ko gre počivat, ker ne vé, ali vstane iz postelje, v katero se je vlegel.

V zgodovini velikega jezuitskega zavoda se bere: Na neki gimnaziji na Poljskem je profesor svoje učence vzpodbujal, da naj večkrat obudé popolni kes. Učenci so ga ubogali in prav mnogo jih je prav iz srca obudilo kes vsak večer. Pridejo počitnice s svojimi nevarnostmi. Neki učenec je prišel v nesrečo in storil smrten greh. Navajen obujati vsak večer popolni kes, ga tudi ta večer prav iskreno obudi. Zaspil v solzah zavoljo storjenega greha, toda prebudi se pred sodnjim stolom božjim,

zjutraj ga namreč najdejo mrtvega. Njegov profesor, tedaj bivajoč v drugem kraju, pa je sporočil na dan smrti mladeničeve, da se mu je rajni prikazal in se mu zahvalil za pouk o popolnem kesu. Popolni kes, ki ga je obudil poslednji večer, ga je rešil večnega pogubljenja.

Popolni kes smo dolžni obuditi tudi vselej, kedar pridemo v smrtno nevarnost, zlasti ako imamo na vesti kak smrtni greh, in ako bi prišli v zadrego, da bi morali v smrtnem grehu prejeti kak zakrament živih, pa bi se ne mogli prej izpovedati.

Nadnaravni kes je nepopoln, kedar se ne kesamo svojih smrtnih grehov naravnost zavoljo Boga, temveč tudi zavoljo sebe, namreč, ker smo izgubili z grehom nebesa in zaslužili pekel, izgubili uživanje božjega bitja in zaslužili večno pogubljenje. S takim nepopolnim kesom si moremo le pri spovedi dobiti odpuščanje grehov. — Kedar gremo k spovedi, je najbolje, da obudimo kes takoj, ko smo si izprašali svojo vest ali preden se izpovemo ali vsaj pred sveto odvezo.

Ko premišljujemo dobroto nebeškega Očeta in se kesamo, da smo razžalili njegovo ljubeznipolno srce, tedaj se nam, ako je naš kes resničen, obudi vselej tudi misel, da v prihodnje ne bomo več grešili. Odločimo se in sklenemo, Boga ne več razžaliti in njegove zapovedi natančno izpolnjevati. Ta odločitev se imenuje trdni sklep.

Kes brez trdnega sklepa se ne more imenovati pravi kes, zato, ker resnični kes vsebuje že sklep poboljšanja. Za trdni sklep pa ni dovolj, da se sklene splošno nič več grešiti, temveč skleniti moramo tudi, varovati se bližnje priložnosti smrtnega greha.

Bližnja priložnost v greh je največja nevarnost storiti zopet greh, akoravno smo trdno sklenili, ga nikdar več storiti.

Bil je mladenič, ki je živel v grešnem razmerju z neko osebo. Beseda božja pa ga prevzame in resnično sklene, zapustiti svoje grešno življenje in se poboljšati. Pripravi se dobro na spoved in že hiti proti cerkvi, da bi v zakramentu sv. pokore prejel odpuščanje svojih grehov. Kar se ob cesti odpre okno in njegova znanka ga kliče za trenutek k sebi. On odgovarja, da ne utegne, vendar se naposled dá pregovoriti, češ, saj je samo za trenutek. Toda ta trenutek je bil zanj osodepoln, ta trenutek je zopet smrtno grešil in ta trenutek ga je poklical Sodnik na odgovor. V njegovi obleki pa so našli spisane njegove grehe, njegovo kesanje in trdni sklep, toda samo en trenutek bližnje priložnosti je pokončal vse lepe sklepe in ga pahnil v večno brezno, o katerem pravi sv. Terezija, da so vanje narejena tla s samih dobrih sklepov, ki pa se niso izvršili.

Ako hočeš držati svoj sklep, varovati se moraš bližnje priložnosti, naj velja kar hoče, sicer so prazni vsi tvoji dobri sklepi. O bližnji grešni priložnosti veljajo besede Gospodove: »Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujšuje, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; bolje ti je, da greš hrom in kruljev v življenje, kakor da bi imel dve roki ali dve nogi, a bi bil vržen v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujšuje, izderi ga in vrzi ga od sebe: bolje ti je, da greš z enim očesom v življenje, kakor da bi imel dve očesi, a bi bil vržen v peklenški ogenj.« (Mat. 18, 8, 9.)

Ostre, toda resnične besede! Naj ti bo kaka oseba, družba ali služba draga kot tvoje oko, vrzi jo od sebe, bolje ti je, da greš brez dotične osebe in družbe v nebesa, kot bi bil z njimi vred pahnjen v peklenški ogenj.

Ako ima grešnik resnični sklep, poboljšati se, bo rabil tudi potrebne pomočke, da se bo mogel staviti v bran izkušnjavam. Bolnik, ki ima voljo, doseči zopet zdravje, bo izpolnjeval vse zdravnikove odredbe in redno rabil naročena zdravila. Žalibog, da se v zadobljenje telesnega zdravja navadno izpolnjujejo zdravnikova navodila, za naročila duhovnega zdravnika se pa duhovni bolniki le premalo zmenijo in zato tudi tolikokrat padejo zopet nazaj v prejšnje grehe.

Komur je resno žal, da je storil greh in ima trden sklep, ga ne storiti več, ta bo tudi, kolikor je še mogoče, storjeno krivico poravnal. Torej bo razžaljenec odpustil svojemu žalivcu; kdor je storil krivico na tujem premoženju, bo isto po možnosti poravnal, dano pohujšanje z lepim življenjem popravljal in si sploh prizadeval, vsakovrstno škodo, ki jo je storil komu kakorkoli, po svoji moči povrniti.

Ako premislimo svoje življenje od spovedi do spovedi, si moramo priznati, da se le malo poboljšamo. Eden ali dva dni nam je še naš dobri sklep v spominu, potem pa pozabimo na spoved in prične se staro življenje, in k prihodnji spovedi prideš obložen kot k prejšnji, ako še ne bolj. Odkod je to? Pozabil si popolnoma na svoj trdni sklep in obljubo, ki si jo storil Bogu. Tako si delal morda deset do dvajset, morda celo petdeset let, toda nevarno je tako ravnanje.

Faraon, vladar starega Egipta, je imel v sužnjosti izvoljeno izraelsko ljudstvo. Bog mu po Mozesu ukaže, naj izpusti ljudstvo, da gre v obljubljeno deželo. Faraon tega noče storiti. Bog pošlje kazen nad Egipčane. Faraon obljubi, izpustiti ljudstvo, kazen odneha, Faraon obljube ne izpolni. Pride druga kazen, za njo tretja, četrta . . . deveta. Faraon obljubi vsakokrat, da bo izpustil ljudstvo, a ne izpusti ga nikdar. Pride deseta šiba, pomrjé vsi prvorojenci egipčanski. Faraon izpusti ljudstvo, toda se kmalu pokesa in jo udari z vojsko za njimi. Dohiti jih na potu proti Rdečemu morju. Izraelci gredo čudežno po suhem skozi morje, Faraon jo udari za njimi, na sredi morja pa ga zažrnejo valovi in pogoltnejo njega in vso njegovo vojsko.

Glejte, to je podoba grešnika, ki vedno obeta poboljšanje, pa se nikdar ne poboljša. Ali si tudi med njimi? Dokler živiš, imaš še priliko pravega poboljšanja. Glej, da se boš poboljšal v pravem času, da ne poide potrpežljivost pravičnega Sodnika in te ne pahne nepoboljšljivega grešnika v rdeče valove peklen-skega ognja. Amen.

Ferdinand Gregorc.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Zgodovina katoliške Cerkve.** Za osmi gimnazijski razred spisal dr. Anton Medved, c. kr. gimn. profesor v Mariboru. V Ljubljani, 1912. Založila Katoliška Bukvarna. Str. 256. Cena nevez. knjigi K 2'50, vez. K 3'—.

Nova učna knjiga za cerkveno zgodovino je namenjena predvsem gimnazijam. Za šolsko uporabo je primerna posebno zato, ker je pregledno in jedrnato sestavljena. — Umestno je, da se je pisatelj oziral tudi na domačo (avstrijsko in slovensko) cerkveno zgodovino, kar zlasti pričajo poglavja: Kako so se pokristjanili Slovenci; slovenski cerkveni jezik; protestantizem na Slovenskem. Le prerado se zgodi, da so sicer dijaki o stvareh, ki so jim zelo tuje, mnogo bolj poučeni, kakor pa o dogodkih, ki se tičejo njih samih. Prav zaradi tega bi pa n. pr. želel, da bi bilo o naših avstrijskih zedinjenih škofijah grškega obreda kaj več povedanega, kakor nahajamo v knjigi. Kratka opomba na strani 91., »da je l. 1595. na cerkvenem zboru v Brestu devet škofov s svojimi verniki prestopilo k Rimu«, ne zadostuje. — Apologetični moment se v cerkveni zgodovini, ki je namenjena dijakom, ne sme prezreti. Zato bi se bilo pri poglavju: »Delovanje sv. Petra« vsekako treba dotakniti vprašanja: Ali je bil sv. Peter v Rimu ali ne. Iz istega vzroka bi se lahko pri inkviziciji obrazložilo preganjanje čarovnic. — Pri marsikaterih poglavjih bi bilo zelo umestno, v uvodu podati nekaj vodilnih misli, ki osebe in dogodke dobro osvetle in razumevanje dijaku olajšajo. Taki pregledni uvodi bi bili primerni pri poglavjih o preganjanju kristjanov, o cerkvenih očetih, o papežih koncem srednjega veka itd. Slednjič še par popravkov! Pisatelj pravi na str. 66., da je »oglejski patriarh Kalikst v čast sv. Janezu Krstniku postavil cerkev, ki je veljala ves srednji vek za slovensko župno cerkev«. Tega se ne more trditi. Kalikst je postavil v čedadski stolnici krstilnik (baptisterium) v čast sv. Janezu, ki je znana umetnina, ne pa cerkve. Slovenske župnije pa v Čedadu sploh nikdar ni bilo. — Enako tudi ni resnično, da je škof Kacijanar Trubarju, »ko je preveč očitno Lutrove nauke razširjal, velel molčati« (str. 194). Kacijanar razširjanju lutrovstva ni stavil nikakih ovir, ampak ga celo pospeševal. Bogomile in Katare (str. 144) ne gre ločiti, ker je to isti krivoverski zistem. — Knjigi je pridejana primerna čitanka, ki bi se pa dala še pomnožiti z odlomki iz zanimivih virov. Jezik je čist in primeren učni knjigi. — Dr. A. Medvedova cerkvena zgodovina bode dobro služila tudi laikom, ki se hočejo kratko poučiti o cerkveno-zgodovinskih stvareh.

Dr. J. Gruden.

2. Dr. Jožef Lesarjevo izdajo **Beril in evangelijev** (Gl. Duh. Past. 1912, str. 550) je ljubljanski knezoškofijski ordinariat proglasil kot oficijelno in je obenem ukazal, da si morajo to izdajo nabaviti vse župnije ljubljanske škofije do 1. januarja 1913. (Ljublj. škofijski list, 1912, str. 107.) Istotako je imenovana izdaja proglašena za oficijelno v goriški nadškofiji in je ukazano vsem župnijam, da si jo morajo oskrbeti. (Fol. eccles. archidiec. Goritiensis, 1912, str. 96.) — Preč. g. pisatelj prosi p. n. častito duhovščino, naj v berilu za praznik sv. rožnega venca bl. Device Marije (str. 298)

dene v oklepaj besede: »tudi studenci . . . (vrsta 4) do . . . s človeškimi otroki.« (vrsta 15), ker v misale ni sprejet v celoti dotični svetopisemski oddelek (Knjiga Modr. — Preg. 8, 22—35), ampak le pričetek in konec.

3. **Bohuslav Balbín T. J.** Jeho život a práce. Napsal Anton Rejzek T. J. V Praze. Nákladem dědictví sv. Prokopa, Str. 465. Cena nevezani knjižji K 750.

Pisatelj Ant. Rejzek je natančno opisal življenje, delovanje in zasluge slavnega češkega jezuita Bohuslava Balbína.

V predgovoru razpravlja o dobi, v kateri je živel P. Bohuslav Balbín (doba od l. 1600—1700). Tedaj je protireformacija celila rane, ki jih je zasekal češkemu narodu protestantizem. — Nato preide k življenjepisu Balbína. Rojen je bil 3. decembra l. 1621., umrl je 29. novembra l. 1688. Posebno veselje je imel do zgodovine. Temeljito je poznal grške in rimske klasike. Z vso vnemo se je posvetil študiju filozofije in teologije. Svoja dela je pisal latinsko. Spisal je n. pr. Epitome verum Bohemicarum, Miscellanea Bohemiae (Rozmanitosti země česke) itd. Pomen njegov je velik. Zato so hvalno pisali o njem Francozi, Italijani, Nemci in Španci (o. c. 17). — Knjiga nam je v lep dokaz, kako je katoliška Cerkev po svojih služabnikih vedno gojila vedo in pospeševala pravi napredek. J. D.

4. **Družba sv. Mohorja.** Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1912. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Zgodbe sv. pisma, 18. zvezek (zadnji). 2. Koledar za leto 1913. 3. Balade in romance. 4. Podobe iz misijonških dežel, 2. zvezek. 5. Slovenske Večernice, 66. zvezek. 6. Zgodovina slovenskega naroda, 2. zvezek. — Kdor je doplačal 60 vinarjev za broširan, oziroma 1 krono za vezan izvod, prejme kot sedmo knjigo: Razne povesti. — Kdor je doplačal 80 vinarjev za vezan izvod z rdečo obrezo, oziroma 1 K 30 vin. za vezan izvod z zlato obrezo, prejme kot osmo knjigo: Evangeljska zakladnica. — Družba se bo potrudila, da prejmejo čč. udje knjige kolikor mogoče hitro. Red za letošnje razpošiljatev je sledeči: 1. Amerika, Afrika, Azija. 2. Krška škofija. 3. Razni kraji. 4. Lavantinska škofija. 5. Ljubljanska škofija. 6. Goriška nadškofija. 7. Tržaško-koprška škofija. Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti dekaniji ali župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati. Cenjene gospode poverjenice nujno prosimo, naj pošljejo po prejemu »aviza« takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem čč. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, uljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboju z najnižjo številko. Vsakemu zavoju so tudi priložene vpisovalne pole in potrdilni listki za prihodnje leto. Stroške, katere so imeli čč. gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti. One čč. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora. — Družba sv. Mohorja v Celovcu.

B.

1. **Der Modernismus.** Dargestellt und gewürdigt von Dr. Anton Gisler, Professor der Dogmatik. Zweite Auflage. Verlagsanstalt Benziger, Einsiedeln. 1912. Str. (XXVIII + 686). Cena vez. M. 740.

Modernizem je obsodil Pij X. v silabu z dne 3. julija 1907 in v encikliki »Pascendi Dominici gregis« z dne 8. septembra 1907. Modernizem je velika, nevarna zmota »collectus omnium haereseon«, kakor ga imenuje papeževa enciklika. Dočim so druge herezije tajile posamezne dogme, hoče modernizem omajati temelje vsake pozitivne religije. Vera se je po nauku modernistov začela v notranjosti človeški, v podzavesti in se razvijala dalje brez božjega vpliva ali brez razodetja; dogme so modernistu le časovne oblike pojmovanja dotičnega verstva in se izpreminjajo, kakor se izpreminja tudi

resnica. Popolnega sistema ni razvil pred papeževo encikliko še nobeden modernist, a se je dal iz njihovih spisov razbrati ves njihov sistem. Ob pravem času je spoznal skrbni pastir sv. Cerkve pretečo nevarnost in razkrinkal pred katoliškim svetom izdajalca, ki se je v preprosti obleki hotel približati svetišču in zanetiti požar.

O modernizmu so napisali že dosti večjih ali manjših razprav, a večji deli sta dosedaj le: P. Václav Smolik C. SS. R.: Encyklika Pia X. »O učenju modernistův« (Praha 1911, Dědictví sv. Prokopa. Str. 413) in v nemščini Gislerjev »Modernismus«.¹

Gisler je razdelil svojo knjigo v uvod (1—23) in dva dela: o predhodnikih modernizma (27—297) in o pravem modernizmu (301—686). — V uvodu omenja, kako se je povsod vzbudilo zanimanje za verska vprašanja. Človeštvo ne more živeti brez vere, vera se ne da nadomestiti z golo vedo ali drugim surrogatom, tudi moderni duh išče vere in Boga. A žal, to teženje ne najde poti do prave vere, do historičnega krščanstva, ampak zaide iz ene zmotе v drugo in taka zmotа je tudi modernizem. To je glavna misel obširnega uvoda.

V prvem delu knjige razpravlja pisatelj o predhodnikih modernizma. Modernizem v ožjem smislu ali filozofsko-teološki modernizem ni »generatio aequivoca«, njegove sledi segajo daleč nazaj. Tak predhodnik je bil »amerikanizem«. V Ameriki, deželi svobode in demokracije, so začeli nekateri poudarjati, da se mora Cerkev demokratizirati, ameriški katolicizem naj bo vzor vsej katoliški Cerkvi, Cerkev se mora prilagoditi duhu časa, ločitev Cerkve od države naj bo ideal. Razvil se je bil tudi neki čudni interkonfesionalizem ali bolje rečeno dogmatski indiferentizem. Na verskem kongresu v Čikagi l. 1893. so govorili budisti, katoličani, protestantje itd., hoteli so ustvariti neko široko podlago za vsa veroizpovedanja. — Stara asceza, tako so dejali, ni več za današnji čas, namesto pasivnih čednosti naj se bolj gojijo aktivne, zato so odveč redovi. Leon XIII. je sicer obsodil to gibanje 22. januarja 1899, vendar se je preneslo tudi na Francosko in Nemško, kjer je dobilo ime »reformni katolicizem« (Schell, Müller, Kraus, Ehrhard, Sickenberger).

Drugi predhodnik je pa bila nova metoda apologetike, ki so jo zasnovali na Francoskem (Brunetière, Blondel, Fonsegrive). Prepojeni od Kantovega subjektivizma in nemške filozofije sploh so začeli trditi, da tradicionalna apologetika ne zadostuje več za današnji čas, ker operira z metafiziko, te pa ne pripoznava moderni duh. Apologet mora začeti s človekom, pokazati mu mora, kako človeško dušo samo žeja po nadnaravnem, po milosti in Bogu, kako se to hrepenenje uteši le s krščanstvom (apologetika immanence — apologétique de l'immanence). Ta metoda ima sicer nekaj resnice v sebi, a sama gotovo ne zadostuje, še bolj napačno pa je bilo zanikati dokazno moč zunanjih kriterijev, kot so čudeži itd.

V drugem delu knjige pa pisatelj podaja in zavrača pravi modernistični sistem. Njegova glavna temelja sta: agnosticizem in takozvana vitalna immanenca. O Bogu in o nadnaravnem sploh ne moremo imeti nobenega izvestnega spoznanja, to je agnosticizem in pa vitalna immanenca: izvor religije moramo torej iskati v nas samih, v podzavesti, tu se spočne vsaka religija in odtod se razvija dalje pod vplivom raznih človeških teženj in potreb. Te zmotе imajo svoj vir v Kantovi, Spencerjevi in Heglovi filozofiji, zato se pisatelj obširno peča s Kantovim idealizmom, pokaže v jasni luči prava načela vekotrajne filozofije. Ta del je najbolj temeljit, sega v noetiko in metafiziko in obravnava že najnovejše probleme verske filozofije, o kateri se še ni pisalo s katoliške strani. Vidi se jasnost sholastično-aristotelske filozofije nasproti veliki zmedenosti Kantove filozofije. Kdor bi sprejel modernizem, bi moral zavreči razodetje, vse nadnaravno in vse dogme,

¹ Ravnokar je izšlo novo obširno delo o modernizmu: I. Bessmer S. J., Philosophie und Theologie des Modernismus. Freiburg in Br. 1912.

Evharistična dogma, da je Kristus pričujoč v sveti hostiji, bi pomenjala samo to: vedi se nasproti sveti hostiji tako, kakor da bi bil Kristus res pričujoč.

Ob koncu knjige podaja pisatelj razvoj modernizma po papeževi encikliki. Herezija ne izgine takoj in tako tudi modernizem še životari, imajo svoje tajne organizacije in revije »Revue moderniste internationale«, »Das neue Jahrhundert«, »Rinnovamento«, ki jih je priporočala celo framaçonska loža. Vendar tožijo modernisti, da jih svet zalušča; pravijo, da je bil modernizem preveč lep in da je zato vzbudil zavist, pravijo, da je bila nesreča zanj, da se je pojavil pod Pijem X. ali sploh v katoliški Cerkvi. Modernizem bi se bil ravnotako lahko začel v mohamedanstvu ali grški cerkvi ali v budizmu. Tolažijo se, da bo prišel ugodnejši čas in tedaj bodo stopili na dan. Resnica je, da dokler bo vladala subjektivistična filozofija, bo životaril tudi modernizem. »Haereses oportet esse« (Kor. 11, 19) in »Necesse est venire scandala« (Mat. 18, 7) se je izpolnjevala vedno in se še bo. Hoteli so reformirati Cerkev, a brez Cerkve, brez Kristusa; manjkalo jim je pa tudi onih čednosti, ki so jih imeli pravi reformatorji, kot so bili sv. Frančišek Asiški, sv. Ignacij Lojolski, bili so to lažireformatorji. Pri vseh se vidi oholost modernega duha, ki preveč vase zaupa, kot n. pr. pri Loisy, ki je postal na Collège de France 1909 profesor zgodovine religije; njegovo prvo predavanje je bilo zanikanje vsake religije; in on je prej slovesno zatrdaval, da hoče živeti in umreti kot katoličan; jezuit Tyrrel je umrl nagle smrti, pred smrtjo je želel prejeti zakramente, a bilo je prepozno, umrl je v nezavesti. Pri drugih modernistih se pa kažejo še drugi bolj nizki nagibi, da so se oprijeli modernizma n. pr. Sickenberger, Engert in dr., odveč jim je bil celibat.

Ko človek prebere knjigo, čuti se srečnega, da imamo katoličani nezmotljivo učiteljico — sv. Cerkev, ki nam kaže vedno pravo pot skozi moderne zablode in zmote. Knjiga razodeva veliko učenost, vendar je pisana umljivo tudi za vsakega izobraženca, in po njej bodo segli tisočeri, ki se hočejo informirati o novejših pojavih; hkrati je ta knjiga apologija krščanske filozofije in zlasti naravne teologije.

Fr. H.

Glasba.

Requiem, pro una voce cum organo, comp. Stanko Premrl. Založila Katoliška Bukvarna. Cena part. K 1'20.

Odlčni skladatelj stolni kapelnik g. Premrl je podal našim cerkvenim zborom lepo, novo skladbo: mašo za mrtve ali Rekvjem. — Kakor je povedano že v naslovu, je isti zložen za en glas in orgle. Poje pa lahko tudi cel zbor enoglasno z orglami. Pri tem načinu naj se glasovi menjajo, da nastopajo sedaj ženski, sedaj zopet moški ali celi zbor. Glasove si lahko vsak pevovodja razdeli po svojem okusu. Skladba je hvaležno, lepo, praktično delo, brez kakšnih težkoč. Vsak organist in zbor bode Premrlv Rekvjem z majhnim trudom, pa z velikim užitkom proizvajal. — Besedilo se nikjer ne ponavlja, vedno teče gladko naprej. Gradual in trakt se recitirata. Sekvenca je kratka, ker obstoji samo iz predpisanih kitic; druge so izpuščene. — Za bližajoči se spomin vseh vernih duš bo Premrlv Rekvjem vsem našim zborom kar najboljše došel.